

Lähtettäjä: Valkama Päivi (ELY) <paivi.valkama@ely-keskus.fi>
Lähetetty: keskiviikko 22. kesäkuuta 2022 14.55
Vastaanottaja: Kaupunkisuunnittelu
Kopio: Satakunnan museo; Satakuntaliitto; Anne Nummela; Olli Joukio; Teemu Väisänen
Aihe: Lausunto Pori Kallion ranta-asemakaava
Liitteet: Lausunto Pori Kallion ranta-asemakaava, ehdotusvaihe VARELY 2161 2021.pdf

Hei!

Oheisena lausunto.

yst.terv.

Päivi Valkama
Ylitarkastaja/Överinspektör
paivi.valkama@ely-keskus.fi
0295 023 022, vaihde 0295 022 500

Alueiden käytön yksikkö / Enheten för områdesanvändning
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Yrjönkatu 20, 28100 Pori
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Yrjönkatu 20, PL 266, 28100 Pori
www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi
ELY-keskus Facebookissa

Tämä viesti on tarkoitettu ainoastaan henkilölle tai yhteisölle, jolle se kuuluu. Viesti saattaa sisältää luottamuksellista tietoa. Jos olet saanut viestin erehdyksessä, sinulla ei ole siihen käyttöoikeutta. Tässä tapauksessa ilmoita siitä lähettäjälle ja poista viesti postilaatikostasi.

Detta meddelande är endast avsett för den person eller sammanslutning som meddelandet hör till. Meddelandet kan innehålla konfidentiell information. Du har inte rätt att läsa meddelandet om det har skickats till dig av misstag. Meddela avsändaren och radera meddelandet från din brevlåda i detta fall.

22.06.2022

Porin kaupunki
kaupunkisuunnittelu@pori.fi

Viite: Lausuntopyyntö 18.5.2022

Porin kaupungin Kallion ranta-asemakaava, ehdotusvaihe päivätty 29.4.2022, Porin kaupunki

Kaavahanke ja Suunnittelutilanne

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 7 ha ja se sijoittuu Lavian Kallialan kylään Karhijärven pohjoisrannalle noin 13 km Lavian keskustaajamasta länteen. Ranta-asemakaavahanke koskee osaa tilasta Kallio 413-408-6-49. Suunnittelualue koostuu kahdesta palstasta mantereella sekä Vähäsälön saaresta ja se käsittää tilan ranta-alueet.

Kaavahankkeen tarkoituksena on kaavaselostuksen mukaan suunnitella Satakunnan maakuntakaavan mahdollistama enimmäismäärä vapaa-ajan asunnon rakennuspaikkoja. Nykyinen rakennuspaikka pihapiireineen mantereen läntisellä palstalla osoitetaan ympärivuotiseen asumiseen.

Satakunnan maakuntakaavassa (lainvoimainen KHO:n päätöksellä 13.3.2013) alueeseen kohdistuu muinaismuistoalueen kohdemerkintä (sm). Suojelumääräyksen mukaan muinaismuistoalueiden ja -kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon niiden suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin tai kulttuuriympäristöihin.

Satakunnan maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan rantojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon, että rakentaminen suunnitellaan ensisijaisesti sijoitettavaksi sietokyvyltään kestäville ranta-alueille, turvaten kullakin vesistöalueella riittävät yleiset virkistyskäyttömahdollisuudet ja yhtenäisen vapaan ranta-alueen varaaminen rannan suunnittelussa. Suunnittelussa on turvattava myös maankohoamisrannikolle ominaisten luonnon kehityskulkujen alueellinen edustavuus.

Edelleen määräyksen mukaan rantojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon rakennusoikeuden, yhteiskäyttöalueiden ja yleisten alueiden tasapuolinen jakautuminen eri maanomistajille, palvelujen kohtuullinen saavutettavuus ja vesihuollon järjestäminen. Omarantaisen loma-asutuksen mitoitus tulee sijoittua välille 0-8 loma-asuntoa mitoitusranta-avakilometriä kohti. Yhteisranta-alueena loma-asutuksena mitoitus voi olla perustellusti suurempi.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 on hyväksytty 17.5.2019 ja kaava on tullut voimaan 20.9.2019. Vaihemaakuntakaavassa 2 suunnittelualueen itäosa kuuluu osaksi maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (kh) "Nokkamaan kulttuurimaisema". Nokkamaan kulttuurimaiseman kohdekuvaus: "Karhijärven länsirannan viljelymaisema, jossa perinteistä rakennuskantaa edustavat Varheenmaan rakennusryhmä ja Ala-Ruisniemen siivetön tuulimylly.

Vähä-Mäntylän tilan päärakennus on rakennettu 1920-luvulla. Sen rakentamisessa käytettiin vaneria, mistä johtuen taloa on kutsuttu faneeritaloksi. Rakennuksen arkkitehtuurissa on vielä vuosisadan alun jugendpiirteitä.

Järvenrannan viljelymaisema."

Suunnittelualueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa eikä ranta-asemakaavaa tai asemakaavaa.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen aiemmat kannanotot ja niiden huomioon ottaminen

ELY-keskus on luonnosvaiheen lausunnossaan 18.5.2021 todennut, että hanke sijoittuu osin maakunnallisesti merkittävään kulttuurimaisemaan ja että kulttuurimaiseman arvoja tulisi kuvata kaavaselostuksessa laajemmin ja arvioida uusien rakennuspaikkojen vaikutusta maisema-alueen arvoihin. Lisäksi ELY-keskus on todennut, että emätilaselvityksen laskelmia ei ole avattu kaavaselostuksessa ja että mitoituksen perusteita tulisi avata. Kaavaluonnoksessa esitetyn alimman rakentamiskorkeuden (+54,20) ELY-keskus on todennut riittäväksi. Luonnonsuojelun osalta ELY-keskus on todennut, että alueelta tulee tehdä lepakkoselvitys ja että muutoin ELY-keskus lausuu luonnonsuojelun osalta tarkemmin vasta luontoselvityksen valmistuttua.

Luonnosvaiheen jälkeen kaavakartalle on mm. lisätty luontoselvityksen perusteella luontoarvoja huomioon ottavia merkintöjä, kortteleiden ja rakennusalojen rajauksia on tarkistettu, idänpuoleista peltoaluetta on osoitettu maisemallisesti arvokkaana peltoalueena (MA) sekä aiempi venevalkama-alue ja koko Vähäsalon saari on merkitty MY-merkinnällä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto

YLEISTÄ

Maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa. Edelleen maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n mukaan laadittaessa asemakaavaa alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvien otettava huomioon, mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään. Oikeusvaikutteisen yleiskaavan puuttuessa maakuntakaava ohjaa asemakaavan laadintaa. Kaavaselostuksesta tulee käydä ilmi, miten yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 § ja MRL 73§) on kaavassa otettu huomioon.

MITOITUS

ELY-keskus näkee hyvänä, että viranomaisten luonnosvaiheessa esittämiä seikkoja on joiltakin osin otettu huomioon, mutta ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ranta-
asemakaavaehdotus ei edelleenkaan riittävästi ota huomioon alueen luonnon,
kulttuuriympäristön ja maiseman arvoja ja ELY-keskus siten pitää ehdotuksen mitoitusta
liian korkeana. ELY-keskus yhtyy Satakuntaliiton ja Satakunnan museon näkemyksiin
mitoituksen korkeudesta ja toteaa, että alueen moninaiset arvot eivät mahdollista
maakuntakaavan mukaista maksimimitoitusta ja että mitoitusta tulee siten alentaa.

KULTTUURIYMPÄRISTÖ JA MAISEMA

ELY-keskus toteaa näkemyksensä, että maakuntakaavan mukaista Nokkamaan
kulttuurimaisema-alueen rajausta on mahdollista tämän ranta-asemakaavoituksen
yhteydessä tarkentaa. Maisema ei lopu keskellä peltoa, vaan jatkuu maisemaa
rajaavaan elementtiin, kuten metsänreunaan tai selänteeseen asti. ELY-keskus pitää
hyvänä, että maisemaa on otettu huomioon MA-merkinnällä, mutta katsoo, että MA-
alueen rajausta tulisi laajentaa mm. poistamalla korttelin 2 rakennuspaikka 2.
Rakennuspaikan 1 osalta olisi hyvä tarkentaa ainakin sen rakennusalan sijoittumista
peltoalueen ulkopuolelle.

LUONNONSUOJELU

Alueelle on tehty 2 luontoselvitystä, luontoselvitysten varsin yhdenmukaisia suosituksia
luonnontilaan jätettävistä luontotyyppialueista tulee noudattaa ja ottaa mukaan luonnontilan
säilyttäminen ko. alueiden kaavamääräykseen.

Muinaismuistomäen eteläpuolen peltorinne (tervaleppäkorven pohjoispuolella) tulisi säilyttää
peltona alueen maisemakuvan vuoksi ja osana muinaisjäännösalueetta. Alueella on lisäksi karua
pienruohokettoa, jota ei saa hävittää eikä varjostaa. Lehmuslehto /entinen
hakamaa/muinaisjäännösalue tulisi osoittaa S-varauksin (eikä MY) niin, että luontotyyppin
ominaispiirteet tulee säilyttää. Alue voidaan maanomistajan halutessa rauhoittaa
lehtona/hakamaana, jolloin maanomistaja saa puustosta korvauksen käyvästä hinnasta
verovapaana. Alueelta on havaittu myös nuolihaukan pesä.

ELY-keskus näkee tarpeellisena järjestää kaavasta viranomaisneuvottelu.
ELY-keskuksella ei ole toimialtaan muuta lausuttavaa. Tämä lausunto on laadittu
yhteistyössä ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön kanssa.

Yksikönpäällikkö Risto Rauhala

Ylitarkastaja Päivi Valkama

Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

TIEDOKSI sähköpostilla Satakuntaliitto ja Alueellinen vastuumuseo (Satakunnan Museo)
VARELY / Luonnonsuojeluyksikkö

Tämä asiakirja VARELY/2161/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/2161/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Rauhala Risto 22.06.2022 14:28

Esittelijä Valkama Päivi 22.06.2022 14:28

DI Pasi Lappalainen
Nosto Consulting Oy
pasi.lappalainen@nostoconsulting.fi

Viite Lausuntopyyntöne 18.5.2022

Aihe Lavian Kallion ranta-asemakaava ehdotus, päivätty 29.4.2022

Nosto Consulting Oy on laatinut alueen maanomistajan toimeksiannosta Porin kaupunkiin kuuluvan entisen Lavian kunnan alueelle Kallion ranta-asemakaavan ehdotuksen. Ranta-asemakaava on tullut vireille 15.4.2021. 7 hehtaarin laajuinen suunnittelualue sijaitsee Nokkamaan kylässä, noin 50 kilometrin päässä Porin kaupungin keskusta-alueelta ja noin 13 kilometrin päässä Lavian entisestä kuntakeskuksesta.

Kaava-alue ei kuulu pääosiltaan mihinkään valtakunnalliseen tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön tai maisema-alueeseen. Suunnittelualan itäosan avoimesta pellosto kuuluu kaistale maakunnallisesti merkittävään Nokkamaan kulttuuriympäristöön, joka on huomioitu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 merkinnällä kh. Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventointi on käynnistynyt keväällä 2022. Alueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavoja ja alueella ei ole tehty paikallisia kulttuuriympäristöä tai rakennuksia kartoittavia selvityksiä.

Suunnittelualueella sijaitsee muinaismuistolain (295/63) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös, Kallion kivikautinen asuinpaikka (tiedot ks. <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.413010023>).

Kaavan tarkoituksena on kaavaselostuksen mukaan suunnitella Satakunnan maakuntakaavan mahdollistava enimmäismäärä vapaa-ajan asunnon rakennuspaikkoja (RA). Läntisin palsta mantereeseen puolella osoitetaan ympärivuotiseen asumiseen (AO). Suunnittelualan korttelien ja rakennusalojen sijoittelussa huomioidaan alueella sijaitseva muinaismuistolain nojalla suojeltu muinaisjäänöskohde suojarajoinen.

Satakunnan Museo on antanut kaavan luonnosvaiheen lausuntonsa 14.5.2021. Lausunnossa on kuvattu suunnittelualan sekä lähiympäristön olemassa oleva rakennuskanta sekä muinaisjäänöksen tutkimushistoria sekä aluerajaus, eikä niitä

enää tässä lausunnossa toisteta. Museo on todennut aikaisemmassa lausunnossaan, että *suunnittelualue on kokonaisuudessaan vähintäänkin paikallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Kulttuuriympäristön ominaispiirteitä ovat pitkään jatkuneen asutuksen jäljet kauniissa järvenrantamaisemassa sekä laajaan viljelymaisemaan liittyvät, metsäisen kallion rinteisiin rajautuvat peltopalstat. Alueella olevien, Kallion talouskeskukseen kuuluvien rakennusten kulttuurihistoriallinen arvo on etenkin 1970-luvulla tapahtuneiden muutosten myötä heikentynyt. Tämä arvio tulee lisätä Kallion ranta-asemakaavan selostukseen ehdotusvaiheessa.*

Satakunnan Museo kaipasi aikaisemmassa lausunnossaan tarkennuksia ranta-asemakaavaratkaisuun ja esitti kannanottonaan, että varsin pienialaisen kaava-alueen kulttuuriympäristö ei kestä kolmea uutta rakennuspaikkaa. Museo totesi myös, että kaavan yleismääräyksissä ei ole riittävässä määrin huomioitu alueen maiseman vaalimista. Museo esittikin, että kaavan merkkivalikoimaan tuleekin vielä lisätä ympäristön säilyttämiseen tähtäävä /S-merkintä määräyksineen ja liittää se sekä AO-, RA- että M-merkintöjen yhteyteen.

Museo esitti lisäksi, että kaavan yleismääräyksissä mainittuja sallittuja julkisivumateriaaleja ja -värejä koskevaa tekstiä tuli muokata alueen arvoihin soveltuvammaksi ja lisäksi yleismääräyksissä tulisi todeta, että RA-tonttien maisemaa muuttavia rakennustöitä tulisi välttää ja huolehtia tonttien maisemaan soveltumisesta rakentamisen yhteydessä.

Kaavan rakennusaloja tuli rajata sallitun rakennusoikeuden mukaisiksi ja maiseman ominaispiirteet huomioiden. Museo esitti: *Korttelin 1 lomarakennuspaikan rakennusalojen maiseman kannalta sovelias sijoituspaikka olisi pellon yläosassa. Saunan rakennuspaikka voisi puolestaan olla lähellä olemassa olevaa venevajaa. Erityisesti täsmennystä kaipaavat kortteleiden 2 ja 3 pellolle sijoittuvat rakennuspaikat. Niistä pohjoisemman (tontti 3–1) rakennusala pitäisi rajata mahdollisimman lähelle kallioista metsänreunaa, siihen maisemallisesti tukeutuen. Korttelin 2 rakennusala (myös sauna) puolestaan tulisi sijoittaa mahdollisimman lähelle venevalkamaa alueella olevaan rantapuustoon tukeutuen. Ajateltu sijainti keskellä peltoa on maisemallisesti sopimaton.*

Kallion kivikautisen asuinpaikan osalta museo ei nähnyt tarvetta aluerajauksen muuttamiseen ja piti muinaisjäänökseen liittyvää merkintää sekä määräystä oikeanlaisena, mutta esitti, että kaavan yleisiin määräyksiin tuli lisätä määräys: *Ennen uusien ajoyhteyksien toteuttamista muinaisjäänösalueen läheisyyteen tulee*

olla yhteydessä Satakunnan Museoon, jotta voidaan tarkemmin arvioida teiden rakentamisen mahdollinen vaikutus kiinteään muinaisjäännökseen.

Kaavaehdotuksen selostuksen mukaan kaava-alueella on huomioitu luontoselvityksen mukaiset luontoarvot kaavamerkinnöin sekä -määräyksin. Korttelin rakennuspaikkojen rakennusalarajoja on pienennetty suunnittelualueen itäosassa yhdistämällä korttelit 2 ja 3 kortteliksi 2 ja rakentaminen on pyritty osoittamaan poispäin avoimesta peltoalueesta. Myös korttelin pinta-alaa on pienennetty. Korttelin 2 rakennuspaikan 2 saunan rakennusala on siirretty lännemmäksi. Korttelin 1 RA-rakennuspaikan pohjoisrajaa sekä rakennusalarajaa on siirretty hieman pohjoisemmaksi ja samalla rakennuspaikan rakennusalarajausta on hieman pienennetty. Korttelissa 1 AO-rakennuspaikan rakennusalan rajausta on siirretty 30 metrin päähän rantaviivasta. Kortteleiden ohjeellista ajoyhteyttä on tarkastettu kaava-alueen itä- ja länsiosassa. Korttelin 2 itäpuolinen avoin peltoalue, jossa osa kuuluu maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, on osoitettu rakentamisesta vapaaksi maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA). Venevalkama on poistettu kaava-alueen itäosasta ja tilalle on osoitettu maa- ja metsätalousaluetta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Myös korttelin 1 pohjoispuolinen osa on osoitettu samalla merkinnällä sekä maa- ja metsätalousalueeksi merkinnällä M. Vähäsalon saari on osoitettu kokonaisuudessaan maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Lisäksi kaavan yleisiin määräyksiin on lisätty määräys uudisrakentamisen sopeuttamisesta ympäristöön ja maisemaan sekä määräys liittyen teiden rakentamisesta muinaisjäännösalueen läheisyyteen.

Satakunnan Museon kannanotto kaavaehdotukseen

Satakunnan Museo on kaavan luonnosvaiheen lausunnossaan todennut, että varsin pienimutoisen kaava-alueen kulttuuriympäristö ei kestä kolmea rakennuspaikkaa. Satakunnan Museo on ohjeistanut kaavan luonnosvaiheessa, ennen luontoselvitysten toteuttamista, kulttuuriympäristöjä ja maisema-arvoja silmällä pitäen rakennusalojen pienentämistä sekä sijoittelua maisemallisesti soveliaampiin paikkoihin, jotka onkin osittain huomioitu kaavaehdotuksessa. Sen sijaan kaavassa ei ole huomioitu museon kehotusta lisätä maisemallisesti arvokkaalla alueella AO, AR ja M-merkintöjen yhteyteen ympäristön säilyttävää /S-merkintää. Museon esittämät lisäykset kaavan yleisiin määräyksiin on huomioitu osittain, mutta esimerkiksi vesikatemateriaalia koskeva lauselma on jätetty pois.

Satakunnan Museo on todennut luonnosvaiheen lausunnossaan, että nykyinen maakunnallisesti merkittävän alueen rajaus on epätarkka, eikä kulttuurimaisema voi katketa keskelle peltoa. (Keväällä käynnistyneessä Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön täydennysinventoinnissa tarkastetaan myös olemassa olevia aluerajauksia). Kaavaehdotuksessa luonnosvaiheessa esitetty venevalkama on muutettu MY-alueeksi eli maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä maisematarvoja. Kaavaehdotuksessa maakunnallisesti merkittävän aluerajauksen lisäksi on osa avoimesta kulttuurimaisemasta osoitettu MA-merkinnällä maisemallisesti merkittäväksi peltoalueeksi, jota museo pitää hyvänä ratkaisuna, mutta näiden kahden alueen väliin on osoitettu loma-asuntojen korttelialue (RA), joka supistaa arvokasta näkymää sekä katkaisee näiden edellä mainittujen maisema-alueiden yhteyden. Läntisellä suunnittelualueella luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen merkittävien luo-1- ja luo-3-alueiden sekä muinaisjäännösalueen (sm-1) väliin jäävät RA- ja AO-tontit sijoittuvat nyt melko ahtaalle kaistaleelle. Lisäksi läntisen alueen aiotun RA-korttelissa saunarakennus sekä viereisessä AO-korttelissa saunarakennus sekä venevaja ovat osoitettu luo-1 alueelle, johon liittyy kaavamääräys: *luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, jolla sijaitsee metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö, rehevä lehtolaikku. Alue tulee pääosin säilyttää luonnontilaisena tai hoitaa perinnebiotooppina.*

Satakunnan Museo näkee, että kaavaehdotuksessa ei ole vielä tarpeeksi huomioitu kooltaan pienen ja arvoiltaan moninaisen sekä poikkeuksellisen alueen maiseman sekä ominaispiirteiden säilymistä. Luonnosvaiheen jälkeen toteutettujen selvitysten seurauksena alueelta todetut luontoarvot tekevät erittäin kyseenalaiseksi kaavassa aiotun maksimitoituksen vapaa-ajanasuntojen rakennuspaikoiksi. Satakunnan Museo yhtyy Satakuntaliiton näkemykseen, että kaava-alueelle osoitettujen rakennuspaikkojen määrää tulee vähentää.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta museo esitti luonnosvaiheessa lisäyksiä kaavaehdotuksen yleisiin määräyksiin koskien muinaisjäännösalueeseen rajautuvien uusien ajoyhteyksien rakentamista. Kaavaehdotuksen yleismääräyksiä on Satakunnan Museon toivomalla tavalla täydennetty, eikä museolla ole muuta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Arkeologi (vs.) Teemu Väisänen

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama, Kirsti Virkki
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Anne Nummela, Anne Savola
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä

Lähetäjä: kirjaamo@satakunta.fi
Lähetetty: maanantai 20. kesäkuuta 2022 14.39
Vastaanottaja: Kaupunkisuunnittelu
Aihe: Ehdotus, Lausunto Porin kaupungin Kallion ranta-asemakaava
Liitteet: Liite_1_Ehdotus_Lausunto_Porin_kaupungin_Kallion_ranta_asemakaava.pdf; Liite_2_Ehdotus_lausuntokartta_Porin_kaupunki_Kallion_ranta_asema.pdf

Asia: Porin kaupunki, Kallion ranta-asemakaava
Asianumero: SL/109/03.03.00/2021

Hei!

Ohessa tiedoksi Satakuntaliiton lausunto liitekarttoineen.

Terveisin
Virpi Rekola

Tämä viesti on lähetetty asiankäsitteilyjärjestelmästä, tähän viestiin ei voi vastata sähköpostilla.

Lisätietoja antaa tarvittaessa asian valmistelija.

Porin kaupunki, kaupunkisuunnittelu

Viite: Lausuntopyyntö 18.5.2022

LAUSUNTO PORIN KAUPUNGIN KALLION RANTA-ASEMAKAAVASTA

Hanke

Suunnittelualue sijaitsee Lavian Kallialan kylässä Nokkamaan alueella Karhijärven pohjoisrannalla noin 13 kilometriä maantietä Lavian keskustaajamasta länteen ja noin 50 kilometriä Porin keskustan palveluista koilliseen. Suunnittelualueelle on kiinteä tieyhteys. Suunnittelualueen pinta-ala on yhteensä noin 7 hehtaaria. Kaava-alueen lähialueilla on vapaa-ajan asutusta sekä vakituista asutusta.

Suunnittelutyön tavoitteena on suunnitella Satakunnan maakuntakaavan mahdollistama enimmäismäärä vapaa-ajan asunnon rakennuspaikkoja (RA). Nykyinen rakennuspaikka pihapiireineen mantereen läntisellä palstalla osoitetaan ympärivuotiseen asumiseen (AO).

Kaavoitustilanne

Maakuntakaavoitus

Satakunnan maakuntakaava

Ympäristöministeriö on vahvistanut Satakunnan maakuntakaavan 30.11.2011 (N:o YM1/5222/2010). Satakunnan maakuntakaava on saanut lainvoiman 13.3.2013 korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä.

Suunnittelualueelle on Satakunnan maakuntakaavassa osoitettu **muinaismuistoalue (sm)** Kallion kivikautinen asuinpaikka. Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja muinaisjäännösalueita ja -kohteita. Merkintään kuuluvan suojelumääräyksen mukaan muinaismuistoalueiden ja -kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon niiden suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin tai kulttuuriympäristöihin. Kaikista aluetta koskevista suunnitelmista tulee Museovirastolle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Satakunnan maakuntakaavan **yleisen rantarakentamista ohjaavan suunnittelumääräyksen** mukaan rantojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon, että rakentaminen suunnitellaan ensisijaisesti sijoitettavaksi sietokyvyllään kestäville ranta-alueille, turvaten kullakin vesistöalueella riittävät yleiset virkistyskäyttö mahdollisuudet ja yhtenäisen vapaan ranta-alueen varaaminen rannan suunnittelussa. Suunnittelussa on turvattava myös maankohoamisrannikolle ominaisten luonnon kehityskulkujen alueellinen edustavuus.

Rantojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon rakennusoikeuden, yhteiskäyttöalueiden ja yleisten alueiden tasapuolinen jakautuminen eri maanomistajille, palvelujen kohtuullinen saavutettavuus ja vesihuollon järjestäminen. Omarantaisen loma-asutuksen mitoitusta tulee sijoittaa välille 0-8 loma-asuntoa mitoitusrantaviivakilometriä kohti. Yhteisranta-asutuksena loma-asutuksena mitoitusta voi olla perustellusti suurempi.

Tulvasuojelua koskevan koko maakuntaa koskevan yleisen suunnittelumääräyksen mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja tulviin liittyvät riskit. Uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutus selvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävä kehitys mukaista. Suunniteltaessa alueelle tulville herkkiä toimintoja tulee tulvasuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Vesien suojelua koskevan yleisen suunnittelumääräyksen mukaan koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen alueidenkäytön suunnittelun oltava alueelle kohdistuvien vesienhoito-suunnitelmien ja toimenpideohjelmien toteuttamista edistävää. Vesien suojelullisesti erityisen herkillä, kaltevilla sekä eroosio- ja tulvaherkillä vesistöjen rannoilla tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukainen alueidenkäyttö suunnitella siten, että estetään tai vähennetään ravinteiden, kiintoaineen ja haitallisten aineiden huuhtoutumista vesistöihin.

Kaikki Satakunnan maakuntakaavaan liittyvät asiakirjat, kuten mm. merkinnät ja määräykset ovat saatavilla Satakuntaliiton verkkosivuilla osoitteessa <https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/voimassa-olevat-maakuntakaavat/satakunnan-maakuntakaavan-aineistot-ja-selvitykset/> .

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 13.12.2013 ja ympäristöministeriö vahvisti kaavan 3.12.2014. Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 6.5.2016. Vaihemaakuntakaavassa 1 määritellään tuulivoiman tuotantoon parhaiten soveltuvat maakunnallisesti merkittävät alueet Satakunnassa. Vaihemaakuntakaava 1 perustuu vuonna 2011 valmistuneeseen Mannertuulialueet Satakunnassa - selvitykseen.

Suunnittelualueella ei ole merkintöjä Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 asiakirjoihin voi tutustua verkkosivulla <https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/voimassa-olevat-maakuntakaavat/satakunnan-maakuntakaavan-aineistot-ja-selvitykset/> .

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2

Satakunnan maakuntahallitus päätti 24.11.2014 käynnistää vaihemaakuntakaavan 2 laatimisen. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 teemana on energiantuotanto; turve, bioenergia ja mahdollisesti tuulivoimatuotanto ja aurinkoenergia. Muita teemoja ovat soiden moninaiskäyttö (kasvuturve, soiden suojelu ja virkistyskäyttö), kauppa, maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt. Suunnittelualueeseen kuuluvat kaikki Satakunnan kunnat.

Satakuntaliiton maakuntavaltuusto hyväksyi Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n mukaisesti kokouksessaan 17.5.2019 §10. Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 on kuulutettu voimaan Satakunnan kunnissa 20.9.2019.

Kallion ranta-asemakaavan suunnittelualue sijaitsee Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetun **maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön (kh)** länsireunaan, Nokkamaan kulttuurimaisema. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja rakennusperintökohteet. Merkintään kuuluvan suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 merkinnät ja määräykset ovat ladattavissa verkkosivulta <https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/voimassa-olevat-maakuntakaavat/satakunnan-vaihemaakuntakaavan-2-aineistot-ja-selvitykset/> .

Satakunnan maakuntakaava 2050

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatiminen on käynnistynyt vuoden 2021 lopussa. Satakunnan maakuntakaava 2050 laaditaan kaikki maankäyttömuodot kattavana kokonaismaakuntakaavana, jolloin käsitellään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja kehittämisen kannalta tarpeelliset alueet koko maakunnan alueella.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan keskeisenä lähtökohtana ovat voimassa olevat Satakunnan maakuntakaava, Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, joiden kaavamerkintöjä ja määräyksiä tarkastellaan uudistuneiden valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, uusimpien selvitysten, suunnitelmien ja inventointitietojen nojalla. Tarkoituksena on, että voimaan tullessaan Satakunnan maakuntakaava 2050 kumoaa Satakunnan aiemmat kokonais- ja vaihemaakuntakaavat.

Yleis- ja asemakaavoitus

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleis- eikä asemakaavaa. Suunnittelualue rajautuu voimassa olevaan Joensuunlahti-Nokkamaa ranta-asemakaavaan.

Kannanotot

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. Maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Kallion ranta-asemakaavan suunnittelualueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa, joten Satakunnan maakuntakaava, Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ohjeena laadittaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Satakuntaliitto on luonnosvaiheen lausunnossa korostanut maisema-arvojen huomioimista jatkosuunnittelussa. Ehdotusvaiheen ratkaisussa maiseman arvot on huomioitu mm. korttelialueiden ja rakennusalojen tarkemmassa sijoittelussa. Lisäksi maiseman arvoihin liittyvät merkinnät on tuotu esiin kaavakartalla. Vuoden 2021 aikana valmistuneen luontokartoituksen tulokset on otettu huomioon ehdotusvaiheessa ja luontoarvojen keskeisimmät merkinnät on tuotu kaavakartalle.

Satakuntaliitto on luonnosvaiheessa todennut, että alueelle sijoitettavien rakennuspaikkojen määrä on ranta-asemakaavan luonnoksessa suuri ja vapaan rannan määrä on jäämässä vähäiseksi. Satakuntaliiton näkemyksen mukaan kaava-alueelle osoitettu rakennuspaikkojen määrä on edelleen suuri. Emätilatarkastelun mitoituslaskelman mukaan kiinteistöllä olisi käytettävissä 3,81 loma-asunnon mitoitusyksikköä rantavyöhykkeellä käytettäväksi. Vakiintuneen käytännön mukaan ympärivuotisessa käytössä oleva asuinrakennus lasketaan mitoituksessa kahdeksi loma-asunnon mitoitusyksiköksi. Mitoitus mahdollistaa asuinrakennuksen lisäksi kahden uuden lomarakennuspaikan osoittamisen kaavassa. Satakuntaliitto esittää, että Porin kaupungin Kallion ranta-asemakaavan lomarakennuspaikkojen määrää tulee vähentää. Satakuntaliitto kiinnittää huomiota Kallion ranta-asemakaavan muutoksen ehdotuksessa myös vapaan rannan määrään ja laatuun. Ranta-asemakaavalla tulee huolehtia mahdollisimman pitkien yhtenäisten rakentamattomien ranta-alueiden säilyttämisestä. Lisäksi rakentamisesta vapaaksi jäävän rantaviiva tulee olla käyttökelpoinen vapaa-ajan liikkumiseen ja rantautumiseen jokamiehenoikeuksin. Satakuntaliitto kiinnittää huomiota myös erillisten saunojen rakoennusalojen sijaintiin ja pyytää tarkistamaan, että rakennusalat sijaitsevat riittävän etäällä rannasta mm. tulvariskien suhteen.

Satakuntaliitolla ei ole Satakunnan maakuntakaavojen nojalla Porin Kallion ranta-asemakaavasta muuta lausuttavaa.

Lausunnon on valmistellut maakuntainsinööri Anne Nummela, anne.nummela@satakunta.fi

SATAKUNTALIITTO

Tiedoksi: Satakunnan Museo: Olli Joukio olli.joukio@pori.fi ; Leena Koivisto (leena.koivisto@pori.fi)
Varsinais-Suomen ELY-keskus: Päivi Valkama paivi.valkama@pori.fi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta kirjaamo@satakunta.fi

Kaupunginhallitus, § 325,09.05.2022
Elinvoima- ja ympäristölautakunta, § 127, 29.06.2022

§ 127

**Elinvoima- ja ympäristölautakunnan lausunto kaavaehdotuksesta: Kallion ranta-
asemakaava (Lavia), 413-408-6-49, Kallio**

PRIDno-2021-106

Kaupunginhallitus, 09.05.2022, § 325

Valmistelijat / lisätiedot:
Juha Mäkelä pormakelju

Liitteet

- 1 Kaavaehdotus kartta Kallion ranta-asemakaava
- 2 Kaavaehdotus selostus Kallion ranta-asemakaava
- 3 Liite 1: Asemakaavan seurantalomake, Kallion rak ehdotus
- 4 Liite 2: OAS 29.4.2022, Kallion rak ehdotus
- 5 Liite 3: Kaavakartta ja määräykset, Kallion rak ehdotus
- 6 Liite 4: Ematilatarkastelu, Kallion rak ehdotus
- 7 Liite 5: Kallion ranta-asemakaavan luontoselvitys
- 8 Liite 6: Lausunnot kaavaluonnoksesta, Kallion rak
- 9 Liite 7: Kaavanlaatijan vastineet lausuntoihin kaavaluonnoksesta, Kallion rak

Maanomistaja on käynnistänyt maankäyttö- ja rakennuslain 74 § mukaisesti omistamalleen kiinteistölleen ranta-asemakaavan laatimisen Lavian Karhijärven pohjoisrannalle Nokkamaan alueelle. Ranta-asemakaava koskee osaa Kallialan kylän kiinteistöstä 413-408-6-49 Kallio. Kaavan laadinnasta vastaa Pasi Lappalainen Nosto Consulting Oy:stä. Kaavatyön vireilletulosta on kuulutettu kaavanlaatijan toimesta 15.4.2021, ja kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos ovat olleet nähtävillä kaavanlaatijan tiloissa Turussa sekä Nosto Consulting Oy:n verkkosivuilla 15.4.-17.5.2021. Kaavanlaatija on vastannut myös lausuntojen pyytämistä viranomaisilta valmisteluvaiheessa. Menettelystä on sovittu kaupunkisuunnittelupäällikön kanssa. Kaavan pohjakartta on hyväksytty kaupunkimittauksessa.

Suunnittelualue koostuu kolmesta palstasta, joista yksi on Vähäsalon saari ja kaksi muuta mantereella sijaitsevia rantapalstoja. Suunnittelualueen pinta-ala on yhteensä noin 7 hehtaaria. Suunnittelualueella on saari mukaan lukien rantaviivaa yhteensä noin 1,26 km ja muunnettua rantaviivaa noin 720 metriä. Kaava-alueen lähialueilla on sekä vapaa-ajan että vakituista asutusta.

Kaava-alueen itäisempi mannerpalsta kuuluu ainakin osittain maakunnallisesti merkittävään Nokkamaan kulttuurimaisemaan. Satakunnan Museon lausunnon mukaan suunnittelualue on kokonaisuudessaan vähintään paikallisesti merkittävä kulttuurimaisemaa. Alueella olevien, Kallion talouskeskukseen kuuluvien rakennusten kulttuurihistoriallinen arvo on kuitenkin muutosten myötä heikentynyt. Kaava-alueella on lisäksi muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös, Kallion kivikautinen paikka. Kaava-alueelle laaditun luontoselvityksen mukaan alueella on useita arvokkaita luontotyyppikohteita. Näistä mantereella sijaitsevat niitty, entinen hakamaa, lehto ja metsäluhta. Vähäsalossa on lehto ja tervaleppäluhta. Lisäksi alueella esiintyy huomionarvoista linnustoa sekä lepakoille tärkeä ruokailualue. Edellä

mainitut maisemaan ja luontoon liittyvät arvot on pyritty ottamaan huomioon kaavamerkinnöin. Varsinaista rakennusinventointia ei kaavanlaadinnan yhteydessä ole tehty.

Kaava-alueen rakentamisen mitoitus perustuu emätilatarkasteluun, jonka poikkileikkausajankohtana on käytetty 19.9.1969 ja rantaviivan muuntamiseen vakiintuneita menetelmiä mukaillen. Vähäsalon saaren osalta mitoitus on tehty rantaviivan eikä saaren pinta-alan mukaan, mutta sen laskennallinen rakennusoikeus vastaa melko hyvin myös pinta-alaperusteista mittausta. Mitoituslukuna on käytetty Satakunnan maakuntakaavan maksimia, 8 lomarakennusyksikköä muunnettua rantaviivakilometriä kohden. Tämä on verrattain korkea ja voi johtaa Karhijärvellä rantarakentamisen määrään, jolla on epäedullisia vaikutuksia maisema-arvojen ja virkistyskäytön kannalta. Kaava-alueen läheisyyteen on kuitenkin hyväksytty ja saanut lainvoiman vastikään vuonna 2020 Nokkamaan ranta-asemakaavan muutos, jossa mitoituksena käytettiin 8 lay/km maksimia. Näin ollen maiseman sekä luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen kannalta kestävämmän, alemman mitoitusluvun käyttö asettaisi ranta-asemakaavan hakijat epätasa-arvoiseen asemaan.

Ranta-asemakaavaluonnoksesta saatiin lausunnot Varsinais-Suomen ELY-keskukselta, Satakunnan museolta, Satakuntaliitolta ja Porin Elinvoima- ja ympäristötoimialalta. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontoarvoihin, mitoitukseen sekä maakuntakaavan mukaisuuteen. Mielipiteitä luonnoksesta saatiin kaksi. Viranomaislausuntojen teemojen esiin tuomisen lisäksi palautteessa on moitittu aiemmasta käytännöstä poikkeavaa kaavoitusmenettelyä, jossa kaupunkisuunnittelun sijaan maanomistajan konsultti on vastannut valmisteluvaiheen kuulemisesta. Menettely on katsottu kuitenkin maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseksi ja mahdollistamaksi. Kaupunkisuunnittelu on kaavanlaatijan ohella antanut hanketta vastustaville tietoja kaavaprosessista ja vaikuttamismahdollisuuksista sekä kaavanlaadinnan periaatteista. Kaupunkisuunnittelu on myös käynyt kaavanlaatijan kanssa ohjaavaa keskustelua palautteesta, jonka perusteella kaavanlaatija on tehty ratkaisunsa ja esityksensä nähtäville asetettavasta kaavaehdotuksesta. Hyväksymiskäsittelyyn aikanaan esitettävän ranta-asemakaavan sisältö riippuu vielä ehdotusvaiheen viranomais- ja muusta osallispalautteesta.

Ranta-asemakaavalla muodostetaan kolme uutta lomarakennuspaikkaa (RA), joista kaksi on omarantaisia. Olemassa oleva maatalan talouskeskuksen osa osoitetaan vakituisen asuinrakentamisen rakennuspaikkana (AO). Vähäsalon saari säilyy rakentamattomana. Luonnonarvoiltaan merkittävät aluekokonaisuudet ja koko Vähäsalon saari on esitetty maa- ja metsätalousalueina, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on osoitettu lisäksi omilla rajausmerkinnöillään (luo-1, s-1). Arvokkaaseen kulttuurimaisemaan kuuluva avoin maisematila on osoitettu maisemallisesti arvokkaana peltoalueena (MA). Muinaisjäännös on rajattu omalla kaavamerkinnällään (sm-1). Rakentamisen määrä noudattelee Porin rakennusjärjestystä. Ajoyhteydet on merkitty kaavaan olemassa olevien rasitteiden mukaisina tai kiertäen arvokkaita osaluueita.

Kaavakartta, kaavaselostus sekä selostuksen liitteet ovat esityslistan liitemateriaalina. Kaavasta saatua palautetta ei kuitenkaan ole aineistossa olevien mielipiteiden antajien henkilösuojan vuoksi verkkojulkisina (liite 6).

Ehdotus

Esittelijä: Aino-Maija Luukkonen porluukkai

Kaupunginhallitus päättää

1. asettaa 29.4.2022 päivätyn Kallion ranta-asemakaavaehdotuksen nähtäville osallisten kuulemista varten sekä
2. antaa kaupunkisuunnittelun tehtäväksi järjestää kuuleminen osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Elinvoima- ja ympäristölautakunta, 29.06.2022, § 127

Valmistelija / lisätiedot:

Heli Välimaa

heli.valimaa@pori.fi

ympäristösuunnittelija

Liitteet

- 1 Liite 5: Kallion ranta-asemakaavan luontoselvitys
- 2 Kaavaehdotus kartta Kallion ranta-asemakaava
- 3 Kaavaehdotus selostus Kallion ranta-asemakaava
- 4 Liite 1: Asemakaavan seurantalomake, Kallion rak ehdotus
- 5 Liite 2: OAS 29.4.2022, Kallion rak ehdotus
- 6 Liite 3: Kaavakartta ja määräykset, Kallion rak ehdotus
- 7 Liite 4: Ematilatarkastelu, Kallion rak ehdotus
- 8 Liite 6: Lausunnot kaavaluonnoksesta, Kallion rak
- Verkkojulkisuus rajoitettu, Julkinen, ei verkkojulkinen, sisältää henkilötietoja
- 9 Liite 7: Kaavanlaatijan vastineet lausuntoihin kaavaluonnoksesta, Kallion rak

Kaupunginhallitus päätti 9.5.2022 asettaa Kallion ranta-asemakaava (Lavia), 413-408-6-49 Kallio, nähtäville osallisten kuulemista varten sekä antaa kaupunkisuunnittelun tehtäväksi järjestää kuuleminen osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Jouko Hautamäki, vs. toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Elinvoima- ja ympäristölautakunta päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Ranta-asemakaavan luonnosvaiheessa elinvoima- ja ympäristötoimiala totesi, että kaava-alueen luontoon ja luonnonympäristöön liittyviä seikkoja on mahdollista kommentoida vasta luontoselvityksen valmistuttua.

Luontoselvitys on tehty touko-elokuussa 2021 ja siinä esitetään maankäyttösuositukset arvokkaille luontotyyppikohteille. Selvitysalueella todettiin olevan useita arvokkaita luontotyyppikohteita. Näistä mantereella sijaitsevat yksi niitty, yksi entinen hakamaa, yksi lehto ja yksi metsäluhta. Vähäsalon saarella on lehto ja tervaleppäluhta.

Maankäyttösuositusten mukaan esimerkiksi *"Kallion haka on arvokas ja suojelunarvoinen niin entisenä, yhä ennallistamiskelpoisena perinnebiotooppina kuin jalopuustoa kasvavana edustavana lehtona. Se täyttää Metso-kriteerit luokassa I (lehto /*

/puustoinen perinnebiotooppi). Sekapuuhakamaa on äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi ja myös lehdot ovat uhanalaisia. Kallion haka ei tällä hetkellä aivan täytä luonnonsuojelulain jalopuumetsän määritelmää, sillä runkomaisia metsälehmäksiä on vähemmän kuin 20. Jos kuviolla kasvavien metsälehmusten taimien ja vesojen annetaan varttua, täyttyy luonnonsuojelulain jalopuumetsän määritelmä kuitenkin jo melko pian. Kyseessä voidaan siten tulkita olevan myös palautuva jalopuumetsikkö. Kallion haka tulee säilyttää rakentamattomana. Sitä voidaan hoitaa perinnebiotooppina (metsälehmusta kasvavana hakamaana) suosien metsälehmusta ja muuta lehtokasvillisuutta. Vaikkei hakaa alettaisikaan hoitaa perinnebiotooppina, voi myöhemmin olla tarpeen mm. nuorten kuusten poisto erillisen hoitosuunnitelman mukaan ja ELY-keskuksen ohjauksessa, mutta akuuttia tarvetta puuston kohdistuviin toimiin ei tällä hetkellä ole”.

Vastaavasti Kallion metsäluhdan ja kostean lehdon maankäyttösuosituksena on *jättää ne rakentamatta ja antaa niiden kehittyä kokonaan luonnontilassa, jolloin puuston kasvaessa ja lahoppuun lisääntyessä kohteen edustavuus paranee entisestään.*

Kaavaehdotuksen puuteeksi jää, että siihen ei ole sisällytetty luontoselvityksen maankäyttösuosituksia. Laadittu kaavaehdotus ei turvaa luontoselvityksessä tunnistettujen arvojen säilymistä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelu

Muutoksenhakukielto

§127

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei kuntalain 136 §:n perusteella saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta.

Risto Reipas

Lähettäjä: Tarja Suojala
Lähetetty: tiistai 5. heinäkuuta 2022 9.50
Vastaanottaja: Risto Reipas
Aihe: VL: Jakelu Toimeksi: Lausuntopyyntö / Kallion ranta-asemakaava (Lavia), 413-408-6-49, Kallio
Liitteet: Pöytäkirjan ote-Kaupunginhallitus - 09.05.2022, klo 1500.pdf; Kaavaehdotus kartta Kallion ranta-asemakaava.pdf; Kaavaehdotus selostus Kallion ranta-asemakaava.pdf; Liite 1 Asemakaavan seurantalomake, Kallion rak ehdotus.pdf; Liite 2 OAS 29.4.2022, Kallion rak ehdotus.pdf; Liite 3 Kaavakartta ja määräykset, Kallion rak ehdotus.pdf; Liite 4 Ematilatarkastelu, Kallion rak ehdotus.pdf; Liite 5 Kallion ranta-asemakaavan luontoselvitys.pdf; Liite 7 Kaavanlaatijan vastineet lausuntoihin kaavaluonnoksesta, Kallion rak .pdf

Lähettäjä: Markku Salo <markku.salo@vatajankoski.fi>
Lähetetty: tiistai 5. heinäkuuta 2022 9.46
Vastaanottaja: Tarja Suojala <tarja.suojala@pori.fi>; juha.makela@pori.fi
Kopio: Jarno Joensuu <jarno.joensuu@vatajankoski.fi>; Jussi Poussa <jussi.poussa@vatajankoski.fi>
Aihe: VL: Jakelu Toimeksi: Lausuntopyyntö / Kallion ranta-asemakaava (Lavia), 413-408-6-49, Kallio

Hei,

ja pahoittelut vastauksen viivästyisestä. Jostain syystä viesti ei ole tullut minulle saakka.

Lausuntona toteamme, että meillä ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen. Kaavan alueella oleva 0,4 kV sähköverkko on maakaapeloitua. Selostuksessa mainittu pohjoisempaan oleva itä- länsisuuntainen 20 kV johto tullaan jossain vaiheessa uusimaan ja mahdollisesti maakaapeloimaan.

Terveisin

--

Markku Salo
verkostopäällikkö

Vatajankoski Sähköverkko Oy

+358 44 578 2220
Vuohiniityntie 2
38700 Kankaanpää
www.vatajankoski.fi

[LinkedIn](#) | [Facebook](#)

Lähettäjä: tarja.suojala@pori.fi <tarja.suojala@pori.fi>
Lähetetty: keskiviikko 18. toukokuuta 2022 13.30
Vastaanottaja: Vatajankoski <vatajankoski@vatajankoski.fi>
Aihe: Jakelu Toimeksi: Lausuntopyyntö / Kallion ranta-asemakaava (Lavia), 413-408-6-49, Kallio

Määräaika: 17.06.2022

Lausuntopyyntö / Kallion ranta-asemakaava (Lavia), 413-408-6-49, Kallio. Pyydetään lähettämään kaupunkisuunnitteluun 19.5. - 17.6.2022.

Porin kaupunki on lähettänyt nämä asiakirjat 18.05.2022 13:29:34 asianhallintajärjestelmästä

Asian tiedot :

Tehtävä: 10.02.04.00

Otsikko: Kallion ranta-asemakaava (Lavia), 413-408-6-49, Kallio

Asiatunnus: PRIDno-2021-106

Valmistelija: Juha Mäkelä

Asiakirjan tiedot:

Otsikko: Pöytäkirjan ote-Kaupunginhallitus - 09.05.2022, klo 15:00

Asiakirjatyyppe: ote

Asiakirjan päiväys: 18.05.2022 10:00:47

Otsikko: Kaavaehdotus kartta Kallion ranta-asemakaava

Asiakirjatyyppe: Kaava

Asiakirjan päiväys: 02.05.2022 10:06:27

Otsikko: Kaavaehdotus selostus Kallion ranta-asemakaava

Asiakirjatyyppe: Kaava

Asiakirjan päiväys: 02.05.2022 10:08:41

Otsikko: Liite 1: Asemakaavan seurantalomake, Kallion rak ehdotus

Asiakirjatyyppe: Liite

Asiakirjan päiväys: 02.05.2022 10:09:36

Otsikko: Liite 2: OAS 29.4.2022, Kallion rak ehdotus

Asiakirjatyyppe: Liite

Asiakirjan päiväys: 02.05.2022 10:11:45

Otsikko: Liite 3: Kaavakartta ja määräykset, Kallion rak ehdotus

Asiakirjatyyppe: Liite

Asiakirjan päiväys: 02.05.2022 10:12:38

Otsikko: Liite 4: Ematilatarkastelu, Kallion rak ehdotus

Asiakirjatyyppe: Liite

Asiakirjan päiväys: 02.05.2022 10:13:25

Otsikko: Liite 5: Kallion ranta-asemakaavan luontoselvitys

Asiakirjatyyppe: Liite

Asiakirjan päiväys: 02.05.2022 10:14:04

Otsikko: Liite 7: Kaavanlaatijan vastineet lausuntoihin kaavaluonnoksesta, Kallion rak

Asiakirjatyyppe: Liite

Asiakirjan päiväys: 02.05.2022 10:32:36

8.7.2022

KALLION RANTA-ASEMAKAAVAN (LAVIA) ASEMAKAAVAN MUUTOS

ASIA: Lausuntopyyntö asemakaavan muutoksesta

Porin kaupunki pyytää palo- ja pelastusviranomaisen lausuntoa liittyen Suutarinmäentien alueen asemakaavan muutokseen.

Lausunto on pyydetty jättämään 17.6.2022 mennessä asianhallintajärjestelmään.

HUOMIOT: Pelastuslaitos on tutustunut asemakaavan muutoksen aineistoon.

Pelastusviranomaisella ei lausuttavaa Kallion ranta-asemakaavan muutokseen.

Juuso Suonpää
Aluepalopäällikkö
044 701 1558
juuso.suonpää@satapelastus.fi

Satavarmaa turvallisuutta – lähellä sinua

Satakunnan pelastuslaitos | Satakunnankatu 3 | 28100 PORI
Puh. vaihde 02 621 1500 | etunimi.sukunimi@satapelastus.fi | www.satapelastus.fi

Lähetäjä: Sanna Välimäki
Lähetetty: perjantai 17. kesäkuuta 2022 7.20
Vastaanottaja: Kaupunkisuunnittelu
Aihe: Mielenpiteet Isokatavan ja Vähäkatavan asemakaavaluonnoksiin
Liitteet: Infrajohtamisen mielenpiteet asemakaavamuutos 609 1760 luonnosvaihe.doc; Infrajohtamisen mielenpiteet asemakaavamuutos 609 1762 luonnosvaihe.doc

Hei!

Liitteenä Infrajohtamisen mielenpiteet Isokatavan ja Vähäkatavan kaavaluonnoksiin.

Lavian Kallion ranta-asemakaavaehdotuksesta infrajohtamisella ei ole lausuttavaa.

Terveisin

Sanna Välimäki
Infrajohtamisen toimintayksikön esimies
Tekninen toimiala / Infrayksikkö
Porin kaupunki

Rautatiepuistikatu 7, 28130 Pori
+358 44 701 4180

sanna.valimaki@pori.fi

www.pori.fi

facebook.com/porinkaupunki

Instagram ja Twitter: @porikaupunki

PORI

hetetty: perjantai 17. kesäkuuta 2022 1.19
lästäänottaja: Kaupunkisuunnittelu; Risto Reipas
he: Kannanotto koskien Kallion ranta-asemakaava ehdotusta
tteet: Kannanotto Kallion ranta-asemakaava.16.6.2022.pdf; LIITE 1. Lavian Kallion rantaasemakaavaalueen kasvillisuus selvitys ja maisemaarvolausunto 2021 Tmi Esa Hankonen raportteja 102021. 28 s.pdf; Liite2.Lausunto 2 maisema Kallio.pdf

irkeys: Suuri

si!

soitamme Porin kaupunginhallitukselle, Porin kaupunkisuunnittelulle ja yhteyshenkilö Risto Reippaalle liitteenä olevan kannanottomme, jolla vastustamme Kallion ranta-asemakaavan ylimitoitettua, luonto- ja kulttuuriarvot sivuuttavaa ranta-asemakaavan ehdotusta. Kannanottomme liitteenä on lisäksi Liite 1: Lavian Kallion ranta-asemakaava-alueen kasvillisuus selvitys ja maisema-arvolausunto 2021 sekä Liite 2: Lausunto 2 maisema Kallio. Toivomme teitä ystävällisesti kiittämaan, että viesti on saapunut oikeille henkilöille.

tävällisin terveisin

MUISTUTUS A

KANNANOTTO KAAVAEHDOTUKSEEN Versio 1.0 KALLION RANTA-ASEMAKAAVA

VASTAANOTTAJA:

PORIN KAUPUNGINHALLITUS

Porin kaupunkisuunnittelu, PL 121, 28101 PORI

kaupunkisuunnittelu@pori.fi

Yhteyshenkilö Risto Reipas; risto.reipas@pori.fi

LÄHETTÄJÄT:

Edustavat kiinteistöä osoitteessa

SISÄLLYS

1 ESITETTYJEN LAUSUNTOJEN JA MIELIPITEIDEN RIITTÄMÄTÖN HUOMIOINTI	3
2 LUONTOSELVITYKSEN LUOTETTAVUUS JA VAIKUTUS RANTA-ASEMAKAAVAN LAADINTAAN	4
3. LAVIAN KALLION RANTA-ASEMAKAAVA-ALUEEN KASVILLISUUSSELVITYS JA MAISEMA-ARVOLAUSUNTO 2021.....	7
4 MAISEMA-ARVOLAUSUNTO.....	8
5 LINNUT.....	8
6 VIITASAMMAKKO	12
7 LAHOAVA PUU.....	13
8 PERINNEBIOTOOPPI	13
9 KULTTUURIHISTORIALLISET ARVOT	14
9.1 Kallion kivikautinen asuinpaikka	14
9.2 Nokkamaan kulttuuriympäristö	16
10. RAKENNUSOIKEUS JA MITOITUS	18
11 MUUT VAIKUTUKSET	20
12 YHTEENVETO.....	21
13 ALLEKIRJOITUKSET	21
LIITTEET	22

Linkistä avautuvasta videosta saa käsityksen alueesta kokonaisuutena.

Video on kuvattu keväällä 2021.

<https://drive.google.com/file/d/1w1Dslw0AwWGjonfqUcGGCflqRw3-CICw/view?usp=sharing>

1 ESITETTYJEN LAUSUNTOJEN JA MIELIPITEIDEN RIITTÄMÄTÖN HUOMIOINTI

Kallion ranta-asemakaava hankkeen osallistamisprosessia ei ole toteutettu hyvää hallintotapaa noudattaen (katso mielipide A:n ja B:n kommentit jo luonnosvaiheessa). Kuulutus vireille tulosta on esimerkiksi tehty pienen levikin Uutisluotsi-lehdessä, eikä Satakunnan Kansassa. Luonnosvaiheen aineisto oli nähtävillä Turussa, konsultin toimistolla. Vastineessaan kaavanlaatija toteaa useaan kertaan: "...kaava-alueelle jää riittävästi vapaata rantaa ja virkistäytymiseen soveltuvaa maa- ja metsäaluetta...", vaikka luonnosvaiheeseen jätetyissä mielipiteissä tämä kyseenalaistetaan monista näkökulmista alueen luontoarvot ja kulttuuriympäristö huomioiden.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnossa esittämät maisemaan, mitoituksien, rakentamiskorkeuteen ja luonnonsuojeluun liittyvät kannanotot on kaavanlaatijan vastineessa merkitty vain suurelta osin tiedoksi tai huomiolla myöhemmin valmistuvista selvityksistä, joiden vaikutus nyt ehdotusvaiheen aineistossa on kuitenkin minimaalinen.

Satakunnan Museo puolestaan kyseenalaistaa sen, miten pienialaisen kaava-alueen kulttuuriympäristö kestäisi kolme uutta rakennuspaikkaa. Samassa yhteydessä esille nostetaan se, että Vähäsälön saaren myötä kaava-alueen pinta-ala kasvaa todellista rakennusaluetta huomattavasti suuremmaksi, koska kyseessä on saari, jonka pinta-alaa/rantaviivaa hyödynnetään vain laskennallisesti, jotta rakennusoikeutta voisi olla maksimimäärä. Tästä huolimatta rakennuspaikkojen määrä on edelleen sama kuin luonnosvaiheessa.

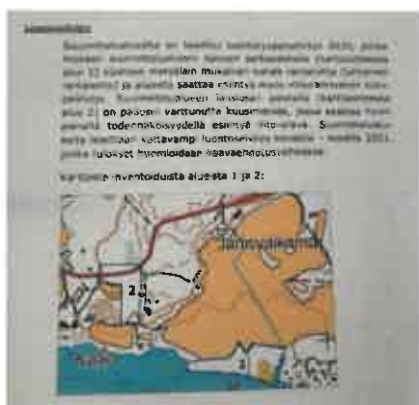
Satakuntaliitto puolestaan toteaa lausunnossaan, että suunnittelualueen itäosa kuuluu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetun maakunnallisesti merkittävän Nokkamaan kulttuurimaiseman länsiosaan ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulisi huomioida maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön ominaispiirteitä ja ulottuvuutta maakuntakaavatasoa tarkemmin sekä tarkastella paikallisia kulttuuriympäristöarvoja ja ottaa ne ratkaisuihin huomioon. Huom. myös Satakuntaliiton esitys pienten saarten huomioimisesta pinta-alan, eikä rantaviivan perusteella. Ehdotusvaiheen suunnitelmassa kuitenkin kaksi rakennuspaikkaa sijoittuu viljelysalueeksi merkitylle pellolle.

Porin Elinvoima- ja ympäristötoimialan lausunto luonnosvaiheessa sen sijaan odottaa luontoselvityksen tuloksia. Luontoselvitys on tehty, mutta nyt on syytä tarkastella, onko sitä tehty aidosti luontoarvot edellä. Katso esim. kartoituksen ja suunnitelman etenemisen edetessä muuttuneet karttamerkinnyt (tarkempi kuvaus tämän kannanoton seuraavalla sivulla).

Kiinnitämme huomiota, että luonnosvaiheen ja ehdotusvaiheen materiaalien välillä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Pelkkä venevalkaman poisjättäminen ei ole riittävä muutos suhteessa annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin ottaen huomioon millaisesta luonto- ja kulttuuriympäristöstä on kyse. Näkemyksemme mukaan asiantuntijoiden antamiin lausuntoihin on kaavaprosessin eteenpäin viemisessä suhtauduttu välinpitämättömästi ja niiden sekä jätettyjen mielipiteiden vaikutus on ollut mitätön.

2 LUONTOSELVITYKSEN LUOTETTAVUUS JA VAIKUTUS RANTA-ASEMAKAAVAN LAADINTAAN

Suunnitteluprosessin edetessä merkittäviä luontoarvoja sisältävät alueet ovat muuttuneet huomiota herättävällä tavalla. Vertaa A) kuva 1 ote luonnosvaiheen kaavaselostuksesta B) 28.4.2021 Korvenpäältä saatu muokattu kuva 2 ja vielä C) luonnosvaiheen ja D) ehdotusvaiheen aineiston kuva, jossa alun perin arvottomaksi/venevalkaman paikaksi merkitty alue onkin merkitty MY-karttamerkinällä.

Kuva 1. Ote kaavaselostuksesta s. 16/23

Kuva 2. Saimme 28.4.2021 Turkka Korvenpäältä sähköpostin liitteenä uuden muokatun kuvan alueesta.

Kuva 3. Luonnosvaihe

Kuva 4. Ehdotusvaihe

Luonnosvaiheen suunnitelmaan (kuva 3) merkitty venevalkama on ehdotusvaiheessa (kuva 4) muuttunut MY-merkinnällä todetuksi maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä luontoarvoja. Mielestämme tämä herättää epäluottamusta luontoselvityksen teettämisen ja tekemisen näkökulmista. Paikan päällä asiaa tarkastellessa rannan kasvillisuus, puusto ja maaperä jatkuvat täysin samanlaisena koko viljelysmaisemaan kuuluvan pellon ja järven välisen vesijät-töalueen osalta, joka on kyllä huomattavissa hyvin lyhyelläkin käynnillä paikan päällä. Herää vahva epäily, että aluerajaus on tehty kaavasuunnitelmalähtöisesti ja luontoarvoja sivuuttaen. Koko kyseinen ranta-alue on arvokasta elin- ja pesimäaluetta linnuille, sammakoille jne. ja siellä on runsaasti lahoppuuta.

Liito-orava, lepakko ja viitasammakko ovat kaikki EU:n luontodirektiivin mukaisia lajeja, joiden säilyminen alueella tulee turvata. Satakuntaliitosta Susanna Roslöfiltä saamamme tiedon mukaan (sähköposti 27.4.2021) ”Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.” Näin ollen on huomioitava, että eläimet eivät noudata kiinteistörajoja. Merkittäviä luontoarvoja sisältävien kohteiden rajaamisessa luonnosvaiheen aineistossa

alue 1 on ulotettu myös naapurikiinteistöjen puolelle, mutta näin ei ole tapahtunut muualla. Luontoselvityksessä tulisikin kiinnittää huomiota alueeseen kokonaisuutena. Liito-orava tai mikään muukaan eläin tuskin kiinteistörajojen mukaan elää. Selvittämättä on jäänyt naapurikiinteistöjen väliin jäävän alueen tilanne niin liito-oravien kuin lepakoidenkin kannalta. Lepakoiden osalta meillä itsellämme on joka kesäisiä havaintoja. Havaintoja on kirjattu myös Korvenpään luontoselvityksessä, mutta onko niitä huomioitu kaavan laadinnassa?

Kuvat 5 ja 6. Suunnittelualueen itäisen osan Karhijärven ranta-alueen suunniteltujen rakennuspaikkojen ja rantasaunan edustalta (viljelysmaiseman ja järven välinen vesijättöalue.)

3. LAVIAN KALLION RANTA-ASEMAKAAVA-ALUEEN KASVILLISUUSSELVITYS JA MAISEMA-ARVOLAUSUNTO 2021

Me naapurikiinteistöjen omistajat olemme teettäneet kesällä 2021 oman kasvillisuusselvityksen, koska halusimme tuoda esille tarkempaa tietoa alueen luontoarvoista. Kasvillisuusselvityksestä on vastannut putkilokasveihin, sammaliin sekä metsä- ja suoelinympäristöihin erikoistunut luontokartoittaja, EAT, Esa Hankonen. Hankosen raporttiin ja aluerajauksiin on syytä tutustua ennen suunnitteilla olevan ranta-asemakaavan käsittelyä ja verrata Hankosen ja Korvenpään raportteja keskenään. Tässä muutamia suorina lainauksia Hankosen raportista:

”Kallion ranta-alueen itäosassa sijaitseva tervaleppäluhta (TeLu). Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tervaleppäluhdat on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Kuvio sisältyy metsälain 10 § erityisen tärkeään elinympäristöön luhdat. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan.” (s.5)

Huomioitavaa on myös lehtomaisen kankaan rajaus ja ulottuminen myös naapurikiinteistöjen puolelle. ”Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa lehtomaiset kankaat on luokiteltu vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi. Metsäkuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan.” (s.6).

”Kuiva runsasravinteinen jalopuulehto (MeLaT): Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa lehmuslehdot on luokiteltu vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi. Kuvio tulee rajata luonnonsuojelulain jalopuumetsänä ja huomioida sen mukaisena. Osana kuviota tulisi rauhoittaa myös rannan (Kuvio 6) järeät metsälehmukset.” (s.7).

”Karu kallioketo: Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa karut kalliokedot on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) luontotyypeiksi. Kuviolle tulisi laatia ennallistamis- ja hoitosuunnitelma ja palauttaa elinympäristö alkuperäiseen tilaansa suunnitelmaa noudattaen.” (s. 8)

”Karu pienruohoketo ja heinäniitty: Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa karut pienruohokedot ja heinäkedot on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) luontotyypeiksi. Kuviolle tulisi laatia ennallistamis- ja hoitosuunnitelma ja palauttaa elinympäristö alkuperäiseen tilaansa suunnitelmaa noudattaen.” (s. 9)

”Tuore runsasravinteinen lehto: Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tuoreet runsasravinteiset lehdot on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan. Rannan järeät lehmukset tulisi ottaa mukaan kuvion 3 lehmuslehdon suojelurajaukseen tai suojella erikseen.” (s.10)

Lähde: Hankonen, E. 2021: Lavian Kallion ranta-asemakaava-alueen kasvillisuus selvitys ja maisema-arvolausunto 2021 – T:mi Esa Hankonen raportteja 10/2021.- Raportti tämän kannanoton liitteenä. Liite 1.

4 MAISEMA-ARVOLAUSUNTO

Maisema-asiantuntija, FT, Ilona Hankonen on laatinut maisema-arvolausunnon kohteesta kesällä 2021, joka sisältyy Lavian Kallion ranta-asemakaava-alueen kasvillisuus selvitys ja maisema-arvolausunto 2021 raporttiin.

Ehdotusvaiheen aineiston tullessa nähtäville Ilona Hankonen on tehnyt päivitetyn maisema-arvolausunnon kohteesta, joka on allekirjoitettuna tämän kannanoton liitteenä (Liite 2.).

5 LINNUT

Lintujen osalta Korvenpään luontoselvityksessä ei ole mainittu mm. havaintoja, joita hän itse suullisesti kertoi noin tunnin kestäneellä viitasammakkojen kartoituskäynnillä 11.5.21: A) Karhijärvi on merkittävä lintujärvi ja runsaat lintujen äänet häiritsevät viitasammakon kuuntelua. B) Rannassa äänteli kaksi kaulushaikaraa samanaikaisesti. C) Hansunkari merkittävä loppiluo.

D) Näytimme hänelle henkilökohtaisesti aivan kiinteistöjen raja-alueella olevan suuren, lahoavan koivun rungossa olevan tikan pesän.

Kuva 7. ja 8. Pesintää rannan lahopuissa, kuvat toukokuu 2022.

Kuva 9. Lahopuu suunnitellulla rakennusalueella, jossa kesällä 2021 oli tikan pesä (sininen nuoli osoittamassa). Kuva otettu naapurikiinteistön pihasta, joten kuvakulmasta huomioitavissa myös suunnitellun rakennusoikeuden sijoittuminen toteutuessaan aivan naapurikiinteistön pihapiiriin. Oranssi palkki kuvaamassa suunnitellun rakennusoikeuden reunaa suhteessa naapurikiinteistöön.

Korvenpään luontoselvityksessä mainitaan, että Karhijärven viljelysmaiseman pellot eivät olisi merkittäviä lintujen levähdyspaikkoja. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkansa, sillä muuttomatallaan levähtävistä suurista lintumääristä sekä alueella pesivistä linnuista on meillä havaintoja. Päätelmiä ei voi tehdä yksittäisten vierailukäyntien perusteella, vaan syytä olisi kuulla myös alueella asuvien ja säännöllisesti aikaa viettävien ihmisten havaintoja.

Erityisesti suunnitellun ranta-asemakaava-alueen itäosan peltoaukea/järvenranta-alue on merkittävä lintujen levähdys-, ruokailu- ja pesimäpaikka. Suunnitellun rakennusalueen kohdalle pysähtyy suuria määriä muuttolintuja. Osa niistä jää pysyvästi alueelle asumaan ja elämään sillä pellon ja järven väliin jäävä vesijätöalue on rauhaisa pesimäpaikka. Päivittäin pellolla on nähtävissä joutsenia, kurkia, hanhia ja lokkeja, jotka lentävät Hansunkarilta pellolle ruokailemaan. Lisäksi ruskosuohaukka on joka kesäinen näky peltoalueen yllä ravintoa etsiessään.

Kuva 11. Muuttolintuja Nokkamaan kulttuuriympäristössä, Karhijärven länsirannan viljelymaisema-alueella.

Kuva 12. Muuttolintuja Nokkamaan kulttuuriympäristössä, Karhijärven länsirannan viljelymaisema-alueella.

"Lavian Karhijärvi on yksi Satakunnan suurjärvistä. Matala ja rantakasvillisuudeltaan hyvin rehevä järvi tarjoaa pesimäpaikkoja useille vesi- ja rantalintulajeille. Pesimälinnuston lisäksi useat muuttolinnut pysähtyvät muuttoaikana lepäilemään ja ruokailemaan Karhijärvelle. Järvelle sekä sitä reunustaville pelloille kerääntyy säännöllisesti erityisesti keväisin suuria, 100–250 yksilön laulujoutsenparvia. Joutsenten lisäksi Karhijärven rantapelloilla (**erityisesti järven pohjoisrannan Nokkamaan alueelta**) on joinakin keväinä laskettu suurehkoja, 200–250 yksilön suuruisia metsähänhiparvia." (Saatavilla 15.6.2022 [https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/12/KerAfAcAfAcntymAfAcaluekatsaus LTSS FINAL.pdf](https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/12/KerAfAcAfAcntymAfAcaluekatsaus_LTSS_FINAL.pdf) s.42)

Karhijärvellä Kallion tilan edustalla sijaitseva Hansunkari on merkittävä loki-alue, jossa pesii suuri määrä eri lokkeja. Mikäli tämän rauhoitettujen lintujen pesimäalueen ympärille tulisi runsaasti rakennuskantaa ja liikennettä (Kallion tila ja Vähasalon saari), häiritsisi se luonnollisesti myös loki-alueen elämää Hansunkarilla, jossa mm. naurulokkeja.

6 VIITASAMMAKKO

Ranta-asemakaavan suunnittelussa huomioimatta on jäänyt Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piirin viitasammakkokysely 2014, jonka mukaan Karhijärven Nokkamaan puoleinen ranta-alue on aluetta, jossa viitasammakkohavainnot on tehty runsaasti. (Saatavilla 15.6.2022 <https://docplayer.fi/69668049-Viitasammakkokysely-2014-s-u-o-m-e-n-l-u-o-n-n-o-n-s-u-o-j-e-l-u-l-i-i-t-o-n-sat-a-k-u-n-n-a-n-p-i-i-r-i-n-joonas-gustafsson.html>) ”Viitasammakoiden soidin- ja kutupaikka on luonnonsuojelulain (LSL, 1096/1996) 49 §:n tarkoittama lisääntymis- ja levähdyspaikka. Koska LSL:ssa ei ole lisääntymis- ja levähdyspaikkojen yhteydessä merkittävyyden kynnyksen ylittymisen arviointia, koskee hävittämis- ja heikentämiskielto kyseistä lisääntymis- ja levähdyspaikkaa automaattisesti, riippumatta yksilömäärästä. Löydetyillä viitasammakon lisääntymispaikoilla ei voida ilman poikkeuslupaa suorittaa heikentäviä toimenpiteitä. Heikentäviä toimenpiteitä voivat olla ruoppaus, rantarakentaminen, vesikasvien niitto ja vedenpinnan muutokset. On tärkeää huomioida, että esiintymään voivat vaikuttaa välillisesti heikentävästi myös erilaiset maataloustoimet, vesistökuormitus, kasvinsuojeluvaiheet, ojitukset sekä ojien kunnostukset.” (Saatavilla 15.6.2022 https://vesienhoitolansi.files.wordpress.com/2018/02/vassorinlahti_viitasammakkoraportti_2017_suomi.pdf s.6.)

Biologi Turkka Korvenpää kertoo sähköpostissaan 4.5.2021: ”Alue 1 on metsälain tarkoittamaa kosteaa lehtoa - paikoin metsäluhtaa. Eli tämä viitasammakolle sopiva alue on joka tapauksessa arvokas, oli siellä viitasammakoita tai ei. Siinänsä on toki aivan mahdollista, ettei viitasammakoita kuulu, vaikka niitä paikalla olisikin. Luonnonhavainnointiin kun liittyy aina väistämättä tiettyä epävarmuutta.” Ja sähköpostissa 28.4.2021: ”Rantavyöhyke, jossa on viitasammakon kutupaikaksi mahdollisesti sopivaa rantaa. Rajaus ulottuu myös kaava-alueen itäpuolelle, koska jos viitasammakkoja on aivan kaava-alueen lähellä, joudutaan pohtimaan miten tämä vaikuttaa maankäyttöön kaava-alueella. Tällä alueella on myös mahdollisesti rantalehtoa.” Huomioimatta kaavan laadinnan ehdotusvaiheessa on siis jäänyt myös Korvenpään näkemykset sammakoiden osalta.

7 LAHOAVA PUU

”Lahoava puu tarjoaa elinympäristön tuhansille lajeille. Joillekin se on munien haudontapaikka ja vastasyntyneiden poikasten turvallinen koti. Selkärangattomien lisäksi myös linnut, lepakot ja liito-orava hyödyntävät lahopuun koloja poikastensa pesinä. Kolopesijöinä, tikat ovat hyvä ja helposti havaittava mittari osoittamaan lahopuun runsautta metsässä. Lahopuu on nykyään katoava luonnonvara. Metsäteollisuus on vähentänyt suomalaisten metsien lahopuumääriä yli 90 prosenttia. Samalla se on aiheuttanut usean eliölajin paikallisia sukupuuttoja. Suurimman uhan alla ovat lajit, joiden kaikki elämänvaiheet ovat riippuvaisia lahopuusta. Tällaisia lajeja ovat esimerkiksi arinakääpä ja pohjantikka.” (Saatavilla 15.6.2022 <https://www.nessling.fi/blogi/nelja-syyta-miksi-lahopuiden-katoaminen-olisi-suuri-katastrofi-blogi/>)

Kuva 13. Lahopuuta viljelysalueen ja järven välisellä vesijättöalueella.

8 PERINNEBIOTOOPPI

Kaavan laatijan tilaaman luontoselvityksen tekijä Turkka Korvenpää (sähköposti 4.5.21) on kertonut, että alueella on havaittavissa vanhan laidunkäytön merkkejä, jotka näkyvät mm. puuston rakenteessa Kallion tilan lähiympäristössä. Varsinainen perinnebiotooppi olisi hänen mukaansa alueesta ennallistettavissa. ”Perinnebiotoopin hoidon suunnittelussa on otettava huomioon myös perinnebiotoopeilla esiintyvien rakenteiden kunnostus ja mahdollisten muinaismuistojen säilyttäminen. Ladot, aitat sekä kivi- ja riukuaidat ovat tärkeä osa perinnemaisemaa,

ja niillä on merkitystä monien jäkälä-, sammal- ja hyönteislajien elinympäristöinä.” (Saatavilla 15.6.2022 <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/oppaat-ja-esitteet/perinnebiotooppien-hoidon-suunnittelu.pdf>). Kallion niittyä koskeva maankäyttösuositus Korvenpään kartoituksessa (s.5-6): ”Tuore suurruohoniitty on erittäin uhanlainen luontotyyppi. Niitylle ei tulisi rakentaa.” ja hakaa koskeva sivulla 6. Mielestämme jalopuumetsän mahdollisuus olisi syytä uudelleen tarkistaa paikan päällä, koska Korvenpään kartoituksen mukaan vain yksi puu puuttuisi vaaditusta 20 puun kokonaismäärästä. Vertaa myös Esa Hankosen raporttiin: ”Kuiva runsasravinteinen jalopuulehto (MeLaT): Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa lehmuslehdot on luokiteltu vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi. Kuvio tulee rajata luonnonsuojelulain jalopuumetsänä ja huomioida sen mukaisena. Osana kuviota tulisi rauhoittaa myös rannan (Kuvio 6) järeät metsälehmukset.” (s.7). Kallion metsäluhta ja kostea lehto reunustavat Karhijärven viljelysmaisemaan kuuluvaa peltoaluetta, jolle ehdotetaan kahta rakennuspaikkaa. Luontoselvityksessä kuitenkin todetaan (Korvenpää s. 11) ”Metsäluhta ja kostea lehto tulee jättää rakentamatta ja niiden olisi hyvä antaa kehittyä kokonaan luonnontilassa.” Alueelle on kuitenkin suunnitteilla mm. rantasauna.

9 KULTTUURIHISTORIALLISET ARVOT

9.1 Kallion kivikautinen asuinpaikka

Suunnittelualueella sijaitsee muinaismuistoalue Kallion kivikautinen asuinpaikka. Satakunnan Museon rakennustutkija Liisa Nummelinilta (sähköposti 22.4.21) saamamme tiedon mukaan alueella ei ole tehty rakennusinventointia, joten käytävissä olevat tiedot ovat vain kaavaselostuksen varassa. Lavian pitäjän inventointikertomuksesta (Valtavuo, 1963) puolestaan käy ilmi selkeästi Kallion tilalta Leevi Hesson tekemät muinaisjäännöslöydöt. Lisäksi samaisesta inventointikertomuksesta selviää, että Nokkamaan alueella muinaisjäännöksiä on löydetty myös muualta lähialueelta.

Em. liittyen on erittäin tärkeää huomioida Satakunnan Museon asiantuntijan, arkeologi Leena Koiviston tiedot ja näkemykset häneltä saamassamme

sähköpostiviestissä (27.4.2021): ”Kallion kivikautinen asuinpaikka on inventoitu vuosina 1963 ja 1995. Tämä tarkoittaa, että lähialueelta jo 1800-l lopulla ja 1900-l alussa löytyneiden irtolöytöjen eli kivikautisten esinelöytöjen perusteella paikalle on tehty tarkastus ja asuinpaikka on sen perustella rajattu. Vanhimpien löytöjen tarkkaa löytöpaikkaa ei ole voitu todentaa, mutta Kallion talon päärakennuksen läheltä on löytynyt kvartsi-iskoksia, jotka usein liitetään asuinpaikkaan. Asuinpaikalla ei ole tehty kaivaustutkimuksia. Arkeologisia tutkimuksia voidaan toteuttaa tutkimustarkoituksissa (esim. yliopistojen tutkimushankkeet) mutta myös silloin, kun joku maankäyttöhanke uhkaa muinaisjäännöstä. Silloin kohteelle on haettava kajoamislupaa Museovirastosta, joka arvioi onko muinaisjäännös sen kaltainen, että se voidaan tutkimalla poistaa. Kaikissa tapauksissa ensisijainen vaihtoehto on aina muinaisjäännöksen suojeleminen eli sen säilyttäminen tuleville sukupolville. Rakennushankkeet pyritään sijoittamaan siten, että muinaisjäännös voidaan säilyttää. Mikäli kuitenkin päädytään arkeologiseen tutkimukseen, maankäyttöhankeesta vastaava useimmiten kustantaa kaivaukset. Muinaisjäännösalueet ovat lain mukaan rauhoitettuja, mutta alueen vallitseva maankäyttö on sallittua. Pelloja voidaan viljellä, puutarhatöitä tehdä, metsää voidaan uudistaa – mutta ilman maaperän muokkaamista tai kantojen nostoa. Kallion asuinpaikkaa koskevat tiedot ovat melko hajanaiset ja sen sijaintikin hivenen epävarma. Ne esinelöydöt, joiden löytöpaikka tunnetaan, ovat keskittyneet Kallion talon piha-alueelle, mutta asuinpaikka on rajattu huomattavasti laajemmaksi tilalla olevan kalliopaljastuman ympärille. Kalliolla kivikauden ihmiset kuitenkin tuskin ovat asuneet. Vanhojen esinelöytöjen tiedoissa taas useimmiten mainitaan ainoastaan löydetyn tilan nimi, joten sen perusteella löytöpaikka on voinut olla missä tahansa Kallion tilan alueella, jopa satojen metrien etäisyydellä nykyisestä tilakeskuksesta.”

Satakunnan maakuntakaavan kaavamerkinnot ja määräykset, Suojelumääräyksessä todetaan: ”Muinaismuistoalueiden ja –kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden **muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon niiden suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin tai kulttuuriympäristöihin.**” (Saatavilla 15.6.2022 <https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/12/Merkinnat-ja-maaraykset.pdf>)

9.2 Nokkamaan kulttuuriympäristö

"Peltojen ja laitumien metsitys ja umpeenkasvu sulkee avoimet maisemat ja tu-
kahduttaa valoa vaativan perinnekasvillisuuden elinmahdollisuudet." (Valtioneu-
voston periaatepäätös maisema-alueista ja maisema-alueista ja maisemahoidon
kehittämisestä (Saatavilla 16.6.2022, [https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/maise-
mat/arvokkaat_maisemaalueet](https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/maise-
mat/arvokkaat_maisemaalueet) s. 4) Ranta-asemakaava-alueen itäosa kuuluu
maakunnallisesti merkittävään Nokkamaan kulttuuriympäristöön, Karhijärven
länsirannan viljelymaisemaan.

Satakunnan maakuntakaavan kaavamerkinnät ja määräykset (saatavilla
15.6.2022 [https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/12/Merkinnat-ja-
maaraykset.pdf](https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2020/12/Merkinnat-ja-
maaraykset.pdf)): Suunnittelumääräyksessä todetaan: "Alueen yksityiskohtai-
semmassa suunnittelussa on **otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityis-
piirteet ja ominaisuus siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säi-
lymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet.** Kohteen ja sii-
hen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon
kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvo sekä huolehdittava, ettei
toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen
säilymistä."

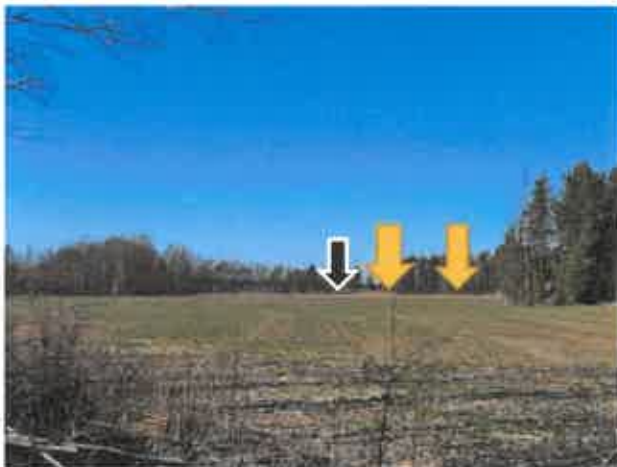
"Kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten sivuuttaminen hankesuunnitte-
lussa aiheuttaa luonnon kauneuden, ympäristön viihtyisyyden ja kulttuuriarvojen
selvää vähenemistä. Kulttuuriympäristön vaalimiselle huolestuttavan tilanteen
muuttamiseksi tulee ympäristöhankkeissa selvittää hankkeen vaikutukset luon-
toarvojen ohella myös kulttuuriperintöarvoihin. Tämän edellytyksenä on riittävä ja
oikea-aikainen yhteistyö kulttuuriperintöalan asiantuntijoiden ja museoviran-
omaisten kanssa sekä hankerahan varaaminen myös kulttuuriympäristöselvityk-
siin. Myös sosiaaliset vaikutukset tulisi huomioida." (Saatavilla 15.6.2022
[https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/2019_MV_kalatalousoh-
jeistus_A4_pieni_190705_160100.pdf](https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/2019_MV_kalatalousoh-
jeistus_A4_pieni_190705_160100.pdf) s.6)

"Arvioitaessa hankkeen vaikutuksia kulttuuriympäristöön tarvitaan tietoa alueen
tunnetuista eri-ikäisistä kohteista, alueen ihmistoiminnan historiasta, vesistön his-
toriasta, alueen potentiaalisuudesta uusien löytöjen suhteen sekä alueen maa- ja
vesialueisiin kohdistuneista suuremmista viime vuosikymmeninä tehdyistä muu-
toksista (esimerkiksi ruoppaukset ja ojitukset). Tarkastelun tulee olla

kokonaisvaltaista huomioiden eri aikakausien erilaiset ilmiöt. Jos tietoa kulttuuriympäristöstä ei ole riittävästi olemassa, hanke voi joutua teettämään omalla rahoituksellaan kulttuurihistoriallisen taustaselvityksen, jossa tarkastellaan yllä mainittuja asioita muun muassa historiallisista kartoista sekä arkisto- ja kirjallisuuslähteistä. Usein selvitykseen liittyy myös maastoinventointi, jonka avulla saadaan konkreettista tietoa alueella sijaitsevista kulttuuriperintökohteista. Selvityksen tulosten pohjalta voidaan helpommin sovittaa yhteen hankkeen tavoitteet ja kulttuuriperinnön vaalimisen tarpeet. Selvitykset ja inventoinnit tulee teettää hyvissä ajoin kulttuuriperinnön ammattilaisilla ennen hankkeen toteuttamista.” (Saatavilla 15.6.2022 https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/2019_MV_kalatalousohjeistus_A4_pieni_190705_160100.pdf s.20)

Kallion ranta-asemakaavan laadinnassa on vastaanotettu lausunnot, mutta niiden huomioiminen on puutteellista.

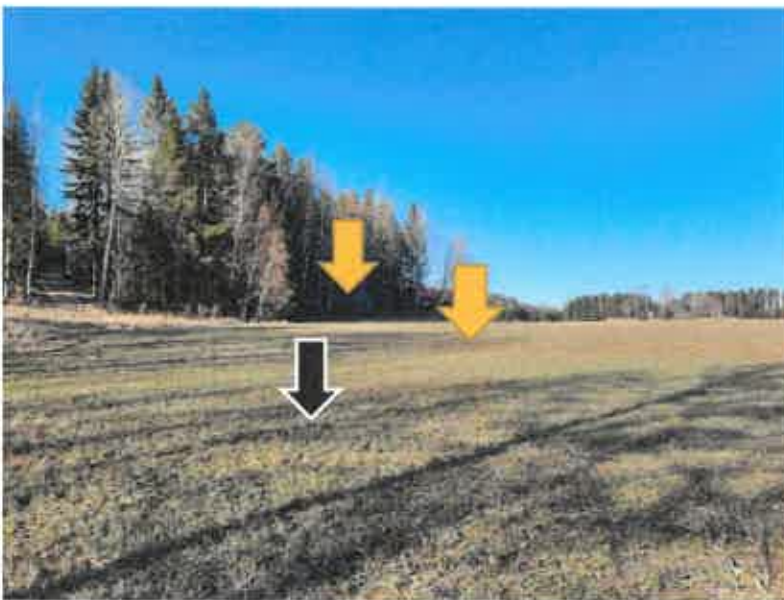
Kuvia viljelysmaisemasta Saijanniementieltä päin kuvattuna kohti kohdealuetta (kuva 14) sekä rannan suunnalta kuvattuna (kuva 15). Peltoalue, jonne kaksi rakennuspaikkaa + sauna on suunnitteilla. Rakennuspaikat merkitty nuolilla.

Kuva 14. Suunnitellut loma-asuntojen rakennuspaikat peltoalueella ja sen reunassa.

Kuva 15. Aivan naapurikiinteistön rajan pintaan suunniteltu rakennusoikeusalue (lähimpänä kuvassa näkyviä rakennuksia oleva nuoli) ja toinen rakennuspaikka kokonaan pellolla + rantsauna (musta nuoli).

Kuva 16. Rakennuspaikat ehdotuksessa olevan MY-merkinnän kohdalta otetussa valokuvassa.

10. RAKENNUSOIKEUS JA MITOITUS

Rantakaavan luonnoksessa käytetty mitoitus Saarien rantarakennusoikeuden mitoituksiin on Suomessa muodostunut yleinen käytäntö, jossa alle 2ha kokoisia saaria ei lasketa mukaan mitoitukseen. Käytäntö on syntynyt seutukaavojen ja ELY-keskuksen ohjeistuksesta. Satakunnassa on yleisenä käytäntönä ollut, ettei alle 2ha kokoisia saaria lasketa mukaan emätilaselvityksen mitoituslaskelmaan. Kyseessä on vastaavantyyppinen yleinen käytäntö kuin muunnetun rantaviivan laskemisessa yleisesti käytetty menetelmä, jossa kapeat niemet, lahdet ja

vastaranta vaikuttavat mitoitukseen. Oikeuskäytännössä rantamitoituksen vakiintuneita käytäntöjä tulkitaan Maankäyttö- ja rakennuslakia vastaavina ohjeistuksina, joita tulee noudattaa. Vakiintuneita käytäntöjä tulee noudattaa tai muutoin kiinteistöjen omistajien tasapuolinen kohtelu ei toteudu.

Kallion emätilaselvityksen mitoituslaskelmassa on kooltaan 1,5ha suuruinen Vähäsalon saari laskettu mukaan emätilan mitoitukseen. Edellä mainittuihin seikkoihin perustuen Vähäsalon saarta ei voida laskea mukaan emätilaselvityksen mitoitukseen. Mantereen osalta on mitoituksessa käytetty 8 rakennuspaikkaa kilometrillä, joka on korkein mahdollinen Satakunnan alueella. Tämä mitoitus on selkeästi liian suuri kaava-alueen itäisellä peltolohkolla, joka on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Uudisrakentamisella olisi merkittävä vaikutus maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön. Tältä osin mitoituksessa käytettyä rantarakennuspaikkojen määrää tulee merkittävästi laskea. Kaava-alueella on yksi rantaan sijoittuva rakentunut rakennuspaikka, joka on osoitettu kiinteistörekisterissä vakituisen asumisen statuksella. Satakunnassa on yleisesti käytetty rantarakentamisessa mitoitusta, jossa vakituinen asuinrakennus vastaa kahta vapaa-ajan rakennuspaikkaa. Kun otetaan huomioon se, että Vähäsalon saarta ei voida ottaa mukaan mitoitukseen ja että itäisen peltoalueen osalta tulee käyttää selkeästi alhaisempaa mitoitusta (4 lay/km) syntyy laskennallista rakennusoikeutta 2,36 rakennuspaikkaa. Kun vakituisen asumisen olemassa oleva rakennuspaikka vie yleisesti käytössä olevan mitoituskäytännön mukaan kaksi mitoitusrakennuspaikkaa, ei kaava-alueelle ole mahdollista osoittaa uusia rakennuspaikkoja. Jos kaavassa kuitenkin osoitetaan uusia rakennuspaikkoja, tulisi ne osoittaa läntiselle lohkolle, jolloin niiden vaikutus kulttuuriympäristöön on vähäisempi.

Karhijärven ranta-alue kohteen lähiympäristössä on jo tiheään rakennettua aluetta. Ranta-asemakaavassa on kyse herkän rantaluonnon rakentamisesta ja käyttörasituksesta, joten rantarakentamisessa jo olemassa oleva rakennuskantakin tulee ottaa huomioon.

Kaavanlaatija vetoaa kommentteissaan toisen hyväksytyyn ranta-asemakaavan mitoitukseen, mutta se on täysin väärä lähtökohta. Jokainen ranta-asemakaava tulee tarkastella alueellisena kokonaisuutena, mutta juuri ko. kohteen

erityispiirteet huomioiden. Mikäli näin mittava rakennusoikeus tullaan hyväksymään sillä perusteella, että ”naapurikin sai” herää epäily siitä, että onko vain se ratkaiseva tekijä. Jos näin toimitaan, vie heikko osallistaminen ja luonto- ja kulttuuriarvot sivuuttava päätöksenteko täysin pohjan ranta-asemakaavojen laadinnan alkuperäisistä periaatteista ja ehdoista.

11 MUUT VAIKUTUKSET

Ranta-asemakaavasuunnitelmassa todetaan, että hankkeella ei ole taloudellisia vaikutuksia. Todellisuudessa kuitenkin tällaisen hankkeen läpimeno tulee tuhoamaan arvokasta luontoympäristöä ja kulttuurimaisemaa merkittäväällä tavalla.

Rakennuspaikan herkkyys, peltoalueen pehmeys (muutostarpeet, jotta savi- maalle voisi edes rakentaa) sekä tarvittavan kunnallistekniikan ja suunniteltujen kulkuyhteyksien rakentaminen aiheuttaisi niin rakennusvaiheessa kuin valmistuttuaan merkittävää häiriötä, runsasta liikennettä ja melua alueelle. Lisäksi alavalle paikalle järvenrantaan suunniteltujen saunojen savuhaitat tulevat kohdistumaan korkeammalla olevien kiinteistöjen pihapiireihin.

Naapurikiinteistön omistajina häiriötä tulisi myös aivan tonttien rajoihin asti ulottuvista rakennusoikeudella merkitystä alueista. Kiinteistöjen väliin ei ole suunniteltu minkäänlaisia suoja- ja viheralueita. Näin ollen naapurien pihamaat olisivat kuin yhtä ja samaa aluetta.

Maanomistaja on konsultin avulla käynnistänyt laajan, ylimitoitettua rakennusoikeutta sisältävän suunnitelman, jossa kohdealueen luonto- ja kulttuuriperintöarvoja ei ole huomioitu.

Asia on herättänyt keskustelua ja siitä on kirjoitettu myös Uutisluotsi-lehdessä 29.4.2021. <https://uutisluotsi.fi/kallion-ranta-asemakaava-vireilla-laviassa/>

12 YHTEENVETO

Ranta-asemakaavan laadintaprosessiin liittyy hankkeen käynnistäneen maanomistajan edustaman kaavanlaatijan toimesta vahvaa luontoarvojen, kulttuuriympäristön, annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sivuuttamista. Tehdyt muutokset luonnosvaiheen ja ehdotusvaiheen suunnitelman välillä ovat näennäisiä. Toivomme, että asiaa käsittelevät ja päätöksentekoon osallistuvat henkilöt perehtyvät kokonaisuuteen huolella mm. katsomalla tässä tiedostossa linkkinä olevan videon alueesta. Lisäksi on syytä verrata kaavanlaatijan tilaaman luontoselvityksen ja toisen kaavanlaatijasta riippumattoman toimijan tekemän kartoituksen sisältöjä, joita tässäkin kannanotossa on kuvattu. Maisema-arvolausunto (maisema-asiantuntija, FT, Ilona Hankonen) on myös liitteenä.

Vastustamme merkittävien luontoarvojen ja kulttuurimaiseman tuhoamista sekä rakentamista suunnitellulle Kallion ranta-asemakaava-alueelle.

Olemme keskustelleet yhteisistä näkemyksistämme yhdessä muiden rajanaapurien ja _____ kanssa. Jaamme yhteisen näkemyksen ja huolen. Vastustamme tämän kaavaehdotuksen toteutumista.

13 ALLEKIRJOITUKSET

Porissa 16.6.2022

LIITTEET

LIITE 1. Lavian Kallion ranta-asemakaava-alueen kasvillisuus selvitys ja maisema-arvolausunto 2021 – T:mi Esa Hankonen raporteja 10/2021. 28 s.

LIITE 2. Lausunto maisema-arvosta 15.6.2022, Ilona Hankonen, FT, maisema-asiantuntija

Linkistä avautuvasta videosta saa käsityksen alueesta kokonaisuutena.

Video on kuvattu keväällä 2021.

<https://drive.google.com/file/d/1w1Dslw0AwWGjonfqUcGGCflqRw3-C1Cw/view?usp=sharing>

MUISTUTUS A - LIITE 1

Lavian Kallion ranta-asemakaava-alueen kasvillisuusselvitys ja maisema-arvolausunto 2021

T:mi Esa Hankonen

Raportteja 10/2021

Lavian Kallion ranta-asemakaava-alueen kasvillisuus selvitys ja maisema-arvolausunto 2021

T:mi Esa Hankonen raportteja 10/2021

Päiväys: 18.8.2021
Kirjoittaja: Esa Hankonen

Karttapiirrokset: © 2021 / Esa Hankonen
Pohjakartat: © 2021 / Maanmittauslaitos
Valokuvat: © 2021 / Esa Hankonen, ellei toisin mainita

Kansilehden kuva: Ilmakuva Kallion selvitysalueelta (Lähde: Hanna-Mari Leppänen)

Suosittelaa viittaamaan tähän lausuntoon seuraavasti:

Hankonen, E. 2021: Lavian Kallion ranta-asemakaava-alueen kasvillisuus selvitys ja maisema-arvolausunto 2021 – T:mi Esa Hankonen raportteja 10/2021. 28 s.

Sisällys	sivu
1. Johdanto	... 1
2. Työstä vastaavat henkilöt	... 1
3. Menetelmät	... 1
4. Selvitysalue	... 2
5. Selvitysalueen kasvillisuus	... 3
6. Luontotyyppien kuvaukset	... 4
Kuvio 1: Tervaleppäluhta	... 5
Kuvio 2: Lehtomainen kangas	... 6
Kuvio 3: Kuiva runsasravinteinen jalopuulehto	... 7
Kuvio 4: Karu kallioketo	... 8
Kuvio 5: Karu pienruohoketo ja heinäniitty	... 9
Kuvio 6: Tuore runsasravinteinen lehto	... 10
Kuvio 7: Tuore kangasmetsä	... 11
Kuvio 8: Tuore keskirasviteinen lehto	... 12
Kuvio 9: Tervaleppäluhta	... 13
7. Lausunto maisema-arvoista	... 14
8.1 Kasvillisuustaulukko 1: putkilokasvit	... 16
8.2 Kasvillisuustaulukko 2: sammalet	... 21
9. Lähteet ja viitteet	... 22
Selvityksen laatijan yhteystiedot	... 25

1. Johdanto

Tämä raportti esittelee Hanna-Mari Leppäsen tilaaman, Porin Lavian kaupunginosan Kallion ranta-ase-makaava-aluetta varten teetetyn kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen sekä maisema-arvoja koskevan lausunnon tulokset ja johtopäätökset.

2. Työstä vastaavat henkilöt

Selvityksen on tehnyt T:mi Esa Hankonen. Kasvillisuusselvityksestä vastaa putkilokasveihin, sammaliin sekä metsä- ja suoelinympäristöihin erikoistunut luontokartoittaja, EAT, Esa Hankonen. Maisema-arvo-lausunnosta vastaa maisema-asiantuntija, FM, Ilona Hankonen.

3. Menetelmät

Selvitys perustuu selvitysalueella maastokäynnillä 18.7.2021 inventoituun sekä luontoarvoja että luontotyyppisiä kuvaavaan kasvillisuuteen sekä käynnillä 21.7.2021 selvitettyihin maisema-arvoihin.

Selvityksen tarkoitus on kuvata alueen kasvilajisto ja tuoda esille alueen kasvillisuus, luontotyypit sekä muut mahdollisesti huomioitavat alueen luonto- ja maisema-arvot kaavan toteutumista varten.

Selvitys käsitti kartalla (*kuva 1, s. 2*) rajauksen sisällä olevan maa-alueen, joka käytiin läpi selvityksen yhteydessä.

Putkilokasvien nimistö ja taksonomia noudattavat *Suomen putkilokasvien luettelon (Kurtto et.al 2019)* nimistöä. Putkilokasvien levinneisyys-, ekologia- ja indikaattoriarvotietojen lähteinä sekä elinympäristöjen tyypittelyssä käytetty lähdekirjallisuus on lueteltu selvityksen lopussa olevasta *Lähteet ja viitteet -osiossa (9. sivu 22)*. Sammalien nimistö ja taksonomia noudattavat Suomen lajitietokeskuksen nimistöä ja taksonomista luokittelua.

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa noudatetaan *Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 - Luontotyyppien punainen kirja (Kontula & Raunio 2018)* -perusteita.

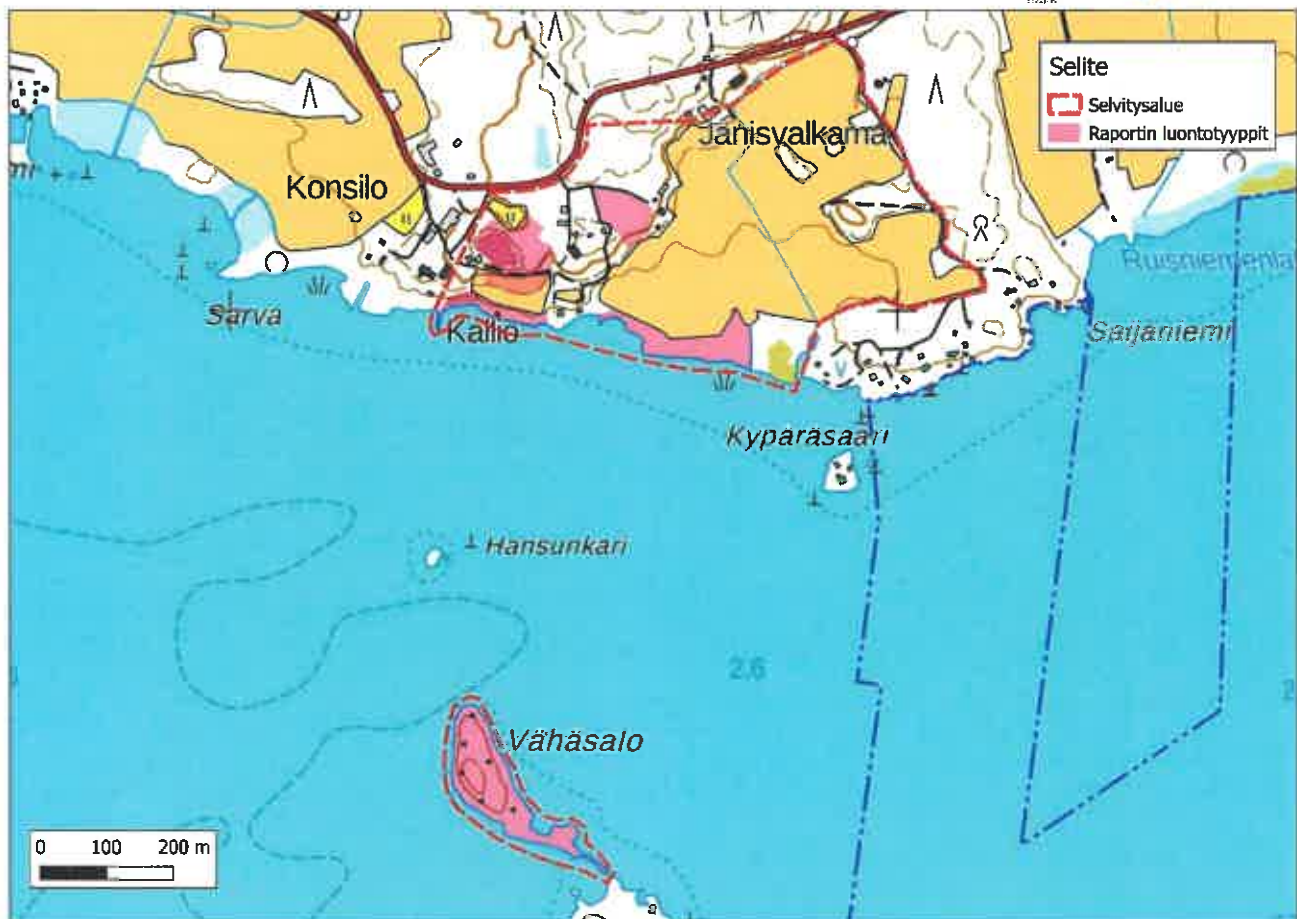
Maisema-arvioinnin pohjana on käytetty vakiintuneita maiseman arvottamiskäytäntöjä.

4. Selvitysalue

Kallion ranta-asemakaavan selvitysalue sijaitsee Satakunnassa, Porin kaupungin Lavian kaupunginosan Kallialan kylässä, Nokkamaan alueella, Karhijärven pohjoisrannalla noin 13 kilometriä maantietä Lavian keskustaajamasta länteen ja noin 50 kilometriä Porin keskustan palveluista koilliseen.

Luonnontieteellisesti alue kuuluu Satakunnan eliömaakuntaan, eteläboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen 2a ja edustaa keskisen Satakunnan tavanomaisia luontotyyppisiä. Selvitysalue koostuu osaltaan kiinteistöistä 6:49, 876:4, 6:114, 6:71, 6:22, 6:115 ja 7:24 käsittäen yhteensä noin 25 ha laajuisen maisemakokonaisuuden sisältäen vanhaa asutuselinympäristöä kuin Vähäsalon (n. 1,56 ha) saaren.

Tarkemmat kuvaukset kuvioista on kerrottu luvussa 5, jonka lisäksi kuviot on rajattu selvitysalueen kartalle (kuva 1, sivu 2).

Kuva 1: Lavian Kallion selvitysalueen sijainti ja kartta selvityksessä esitelyine kuviotietoineen.

5. Selvitysalueen kasvillisuus

Selvitysalueen kasvillisuus on pääosin rehevää eteläboreaalisen kasvillisuusvyöhykkeen lajistoa, missä yhdistyvät niin metsä-, ranta- kuin kulttuurielinympäristöjenkin lajit. Alueen pitkäaikainen asutushistoria ja siihen liittyvä maankäyttö ovat osaltaan lisänneet lajiston monipuolisuutta sekä kulttuurillisia kerrostumia, mikä näkyy mm. muinais- ja viljelytulokaslajien määrässä. Selvitysalueella on myös huomattavasti alkuperäistä metsä- ja rantakasvillisuutta, sekä näiden luonteenomaisesti muodostamia luonnontilaisia ja sen kaltaisia arvokkaita luontotyyppisiä, kuten boreaalisia metsiä, lehtoja ja rantaluh-
tia. Erityisen huomionarvoista on metsälehmuksen (*Tilia cordata*) luontaisesti runsas esiintyminen alueella alkuperäisenä.

Kaikkineen alueen kasvillisuus on hyvin monimuotoista ja edustavaa. Kasvillisuusselvityksessä inventoiduilta kuvioilta löytyi yhteensä 202 eri putkilokasvilajia sekä 43 sammallajia. Uhanalaisia tai rauhoitettuja lajeja selvityksessä ei löytynyt. Haitalliseksi luokiteltuja vieraslajeja löytyi 1, karhunköynnös (*Convolvulus sepium*) kuvioilta 9. Kasvillisuus on esitelty taulukoissa sivuilla 16 ja 21.

Lajimäärä saattaa selvitysalueella olla jonkin verran isompi, sillä kaikkia lajeja ei toimeksiannon puitteissa ollut tarpeen inventoida kasvillisuustyyppien rajaamiseksi.

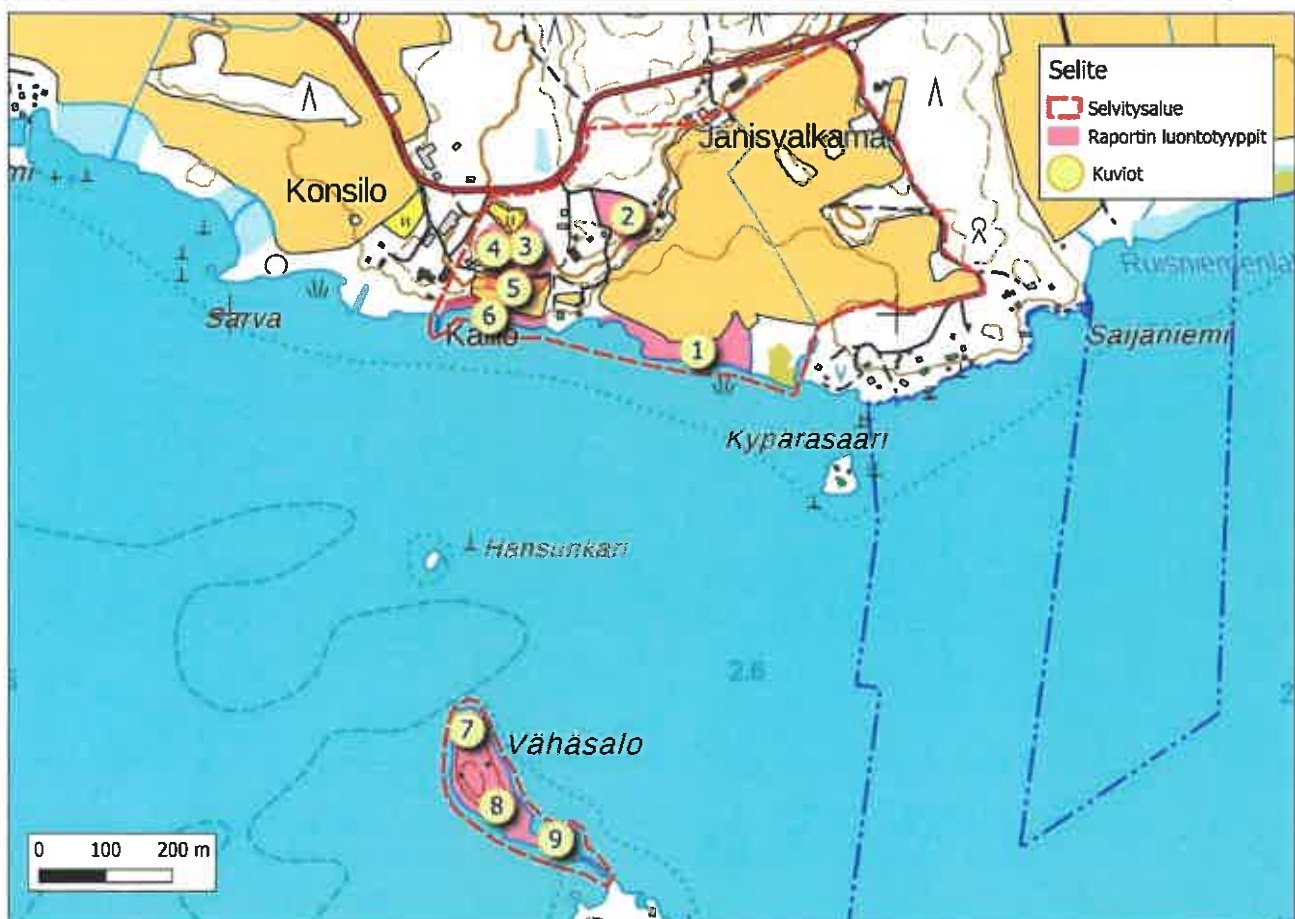
Kuva 2: Ilmakuva selvityksen kaava-alueelta (Kuva: Hanna-Mari Leppänen)

6. Luontotyyppien kuvaukset

Selvityksessä rajautui 9 erillistä uhanalaisluokiteltua kasvillisuuskuviota/luontotyyppiä, joista 1 on luonnonsuojelulain tarkoittama rauhoitettu luontotyyppi; jalopuumetsä. Luontotyyppiltään kuvio edustaa kuivaa runsasravinteista lehto (MeLaT). Muita selvityksessä rajattuja luontotyyppisiä ovat rantaluhdet (2), lehdot (2), boreaaliset kangasmetsät (2) sekä perinnebiotoopit (2). Metsälain 10 §:n tarkoittamia arvokkaita elinympäristöjä ovat selvityksen lehdot ja luhdet (5).

Luontotyyppien kuvauksissa käytetty uhanalaisuusluokitus perustuu Suomen elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa 2018 esitettyyn luokitukseen (Kontula & Raunio 2018) seuraavasti: LC = Elinvoimainen, NT = Silmälläpidettävä, VU = Vaarantunut, EN = Erittäin uhanalainen, CR = Äärimmäisen uhanalainen. Vaarantuneita (VU) luontotyyppisiä selvityksessä löytyi 4, erittäin uhanalaisia (EN) 3 sekä äärimmäisen uhanalaisia (CR) 2.

Esitellyt luontotyyppit tulisi huomioida maankäytössä ja pyrkiä säilyttämään ne muuttumattomina.

Kuva 3: Selvityksessä rajattujen luontotyyppien sijainti selvitysalueella.

Kuvio 1: Tervaleppäluhta (TeLu)

[EN]

Kasvillisuuskuvaus

Kallion ranta-alueen itäosassa sijaitseva tervaleppäluhta (TeLu). Luhta-alueen pääpuulaji on tervaleppä, jota tavataan järeäkokoisena kuviolla myös yleisenä kasvavien hieskoivun ja pihlajan ohella. Välipuustossa ja pensaskerroksessa myös lehtotuomea, vadelmaa ja mustaherukkaa. Kuvion pohjakerros on monin paikoin sammalpeitteetöntä mutaa, mutta paikoittain pieninä kasvustoina oka- ja haprarahkasammalta sekä luhtakuirisammalta. Hieman kuivemmassa osassa kuvion itäreunalla myös pieniä viitarahkasammalmättäitä. Kuvion ruohokasvillisuutta edustavat mm. suovehka, suoputki, kastikat, terttu- ja ranta-alpi, ratamosarpio, vesi- ja viiltosara, keltakurjenmiekka, myrkkyykeiso, luhtavuohennokka sekä kurjenjalka. Kuvio on vesitaloudeltaan, rakenteeltaan ja lajistoltaan luonnontilainen.

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tervaleppäluhdat on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Kuvio sisältyy metsälain 10 § erityisen tärkeään elinympäristöön *luhdat*. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan.

Kuvio 2: Lehtomainen kangas (OMT)

[VU]

Kasvillisuuskuvaus

Selvitysalueen pohjoisreunalla sijaitseva luonnontilaisen kaltainen pienialainen, asutuksen väliin jäävä lehtomainen kangas (OMT). Sijainnistaan huolimatta metsäkuvioilla on vain vähän nähtävillä käsittelyn jälkiä. Puusto on monilajista, erirakenteista ja pääosin ikääntynyttä kuusivaltaista boreaalista sekametsää. Kuviolla vain muutama, vanha, yksittäinen kanto. Kuusen ohella muita puulajeja mm. haapa, raita sekä mänty. Pensaskerroksessa mm. metsälehmus, kataja, korpipaatsama, pihlaja, taikinamarja sekä lehtokuusama. Lehmuksen taimia kasvaa myös aivan lounaisen piha-alueen rajalla tiheästi. Pohjakerroksessa seinä-, metsäkerros-, isokynsi- sekä metsäliekosammal. Kenttäkerroksessa jonkin verran mustikkaa sekä ruohoina mm. metsäkastikka, lillukka, kielo, metsäimarre sekä metsämitikka.

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa lehtomaiset kankaat on luokiteltu vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi. Metsäkuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan.

Kuvio 3: Kuiva runsaravinteinen jalopuulehto (MeLaT)

[VU]

Kasvillisuuskuvaus

Selvitysalueen keskiosassa sijaitseva luonnontilaisen kaltainen pienialainen, asutuksen väliin jäävä, kuiva, runsaravinteinen jalopuulehto (MeLaT). Sijainnistaan huolimatta metsäkuviolla on vain vähän nähtävillä ihmistoiminnan jälkiä. Kuviota hallitsee muinaisjäännösalueeksi merkitty pieni kallio, jonka ympäriltä tavataan pieneltä alueelta yli 20 rinnan korkeudelta 7 cm halkaisijaltaan mitan täyttävää metsälehmusta. Isoimmat lehmukset todella järeärunkoisia. Lisäksi kuviolla on runsaasti metsälehmuksen taimia. Muuta puustoa kuviolla mm. vaahtera, haapa ja raita. Pohjakerroksen sammalena mm. metsäliekosammal. Kenttäkerroksen ruohoja mm. sinivuokko, sananjalka, kielo, nuokkuhelmikkä ja haisukurjenpolvi. Pensaskerroksessa lehmustaimien lisäksi mm. lehtokuusamaa.

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa lehmuslehdot on luokiteltu vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi. **Kuvio tulee rajata luonnonsuojelulain *jalopuumetsänä* ja huomioida sen mukaisena.** Osana kuviota tulisi rauhoittaa myös rannan (Kuvio 6) järeät metsälehmukset.

Kuvio 4: Karu kallioketo

[CR]

Kasvillisuuskuvaus

Lehmusmetsän keskelle kallion lakiosaan sijoittuva pienialainen karun kalliokedon perinnebiotooppikuvio, joka edustaa äärimmäisen uhanalaista (CR) luontotyyppiä. Ketoalue on umpeutumassa, mutta siltä on edelleen löydettävissä vanhaa laidunnusajan lajistoa. Perinteistä kallioketolajistoa kalliolla edustavat selkeimmin kelta- ja isomaksaruoho, lampaannata, huopakeltano, kalliokielo sekä pölkkyruoho. Kalliolla pensaskerroksessa kasvaa useampana puskana luontotyyppille ominaista kaktajaa. Kalliolle muodostuneen humuksen alle on saattanut jäädä aiempien kalliolla kasvaneiden lajien siemenpankkeja, jotka on mahdollista vapauttaa oikeanlaisella hoidolla. Perinnebiotooppikuvio jatkuu kallion alapuolella karuna pienruohoketona (CR).

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa karut kalliokedot on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) luontotyypeiksi. Kuviolle tulisi laatia ennallistamis- ja hoitosuunnitelma ja palauttaa elinympäristö alkuperäiseen tilaansa suunnitelmaa noudattaen.

Kuvio 5: Karu pienruohoketo ja heinäniitty

[CR]

Kasvillisuuskuvaus

Kallion alapuolelle ja muinaispellon ylärinteeseen sijoittuva karun pienruohokedon perinnebiotooppikuvio, joka edustaa äärimmäisen uhanalaista (CR) luontotyyppiä. Kuvio liittyy myös osin päällisin pohjoispuolelta reunustavan lehmusmetsäkuvion kanssa. Sekä keto- että kallioalueella on takanaan pitkään jatkunut laidunnushistoria. Harvinaistuneen luontotyypin tyyppilajeja kuviolla edustavat runsaana kasvava ketoneilikka sekä huopakeltano, ahomansikka, kissankello, ahomatara, ahosuo-laheinä, lampaannata, siankärsämö ja mäkikuisma. Etelän suuntaan pellon keskiosaa kohti kuvio muuttuu heinäniityksi ja apilavaltaiseksi kesantopelloksi. Perinnebiotooppikuvio jatkuu myös kallion päällä pienialaisena, joskin umpeutuvana, karuna kallioketona (CR).

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa karut pienruohokedot ja heinäkedot on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) luontotyypeiksi. Kuviolle tulisi laatia ennallistamis- ja hoitosuunnitelma ja palauttaa elinympäristö alkuperäiseen tilaansa suunnitelmaa noudattaen.

Kuvio 6: Tuore runsaravinteinen lehto (HeOT)

[EN]

Kasvillisuuskuvaus

Kallion ranta-alueen länsiosassa sijaitseva, ei aivan puhdaspiirteinen, kehitysvaiheessa oleva, lähinnä runsaravinteinen tuore lehto (HeOT). Kuvion pääpuulaji on tervaleppä, jota tavataan järeäkokoisena kuviolla paitsi rantaviivassa myös sekapuuna muun puuston mm. kuusen ja rauduskoivun ohella. Kuviolla myös yksittäin muutamia todella järeitä metsälehmäksi. Kuvion välipuustossa ja pensaskerroksessa pihlajaa, lehtotuomea, punaherukkaa, lehtokuusamaa sekä korpipaatsamaa. Pohjakerroksessa mm. metsäliekosammal sekä niittyhavusammal. Kenttäkerroksen valtalaji on runsaana kasvava kielo. Muita ruohoja mm. metsäkastikka, metsäorvokki, lillukka, metsäkurjenpolvi, oravanmarja sekä vuohenputki. Rannassa sijaitsevaa venevajaa lukuun ottamatta kuvion on käytännössä luonnontilainen.

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tuoreet runsaravinteiset lehdot on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan. Rannan järeät lehmukset tulisi ottaa mukaan kuvion 3 lehmuslehdon suojelurajaukseen tai suojella erikseen.

Kuvio 7: Tuore kangasmetsä (MT, PIT)

[VU]

Kasvillisuuskuvaus

Vähäsalon saaren pohjoiskärjessä sijaitseva tuore kangasmetsäkuvio, jossa sekä mustikkatyyppin (MT) että seinäsammaltyypin (PIT) piirteitä. Saari on ollut pitkään kesäisin lampaiden laitumena ja vasta laidunnuksen loputtua kasvillisuus on alkanut elpyä. Laidunnushistoriasta johtuen saarella on todella runsaasti katajaa. Saaren kärkiosa on puustoltaan luonnontilaista, monilajista ja erirakenteista boreaalista havu- ja lehtipuiden muodostamaa luonnonmetsää. Myös lahopuuta on alkanut muodostua hieman. Kantoja tai metsätalouden jälkiä ei ole. Rantaa kiertää muutaman puun levyinen tervaleppävyö. Kuvion pohjakerros on lähinnä seinä-, metsäkerros- ja sulkasammalen peittämää. Kenttäkerroksessa mustikka, puolukka, vanamo, metsämaitikka, pikkutalvikki, metsätähti, metsäkastikka, ahomansikka ja metsäorvokki. Kuvio vaihtuu kaakonpuoleisessa rinteessä lehtokuvioon 6.

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tuoreet kangasmetsät on luokiteltu vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan.

Kuvio 8: Tuore keskiravinteinen käenkaali-oravanmarjatyyppin lehto (OMaT) [VU]

Kasvillisuuskuvaus

Vähäsalon saaren keskivaiheilla sijaitseva tuore keskiravinteinen (OMaT) loivana laskeva rinnelehto. Kuvio on lehtipuuvaltainen ja vallitsevina lajeina mm. pihlaja, koivu, tervaleppä. Havupuuta on rinteessä poikkeuksellisen vähän. Pensaskerroksessa saaren laidunnushistoriasta kertovan katajan lisäksi runsaimpina kasvaa lehtokuusama. Muita pensaskerroksen kasveja mm. korpipaatsama, taikinamarja, vadelma ja punaherukka. Pohjakerroksessa mm. metsäliekosammal. Kenttäkerroksessa varpuja vain lähinnä kivillä. Kenttäkerroksen ruohoja ovat mm. sudenmarja, käenkaali, oravanmarja, ahomansikka, metsäalvejuuri, karhunputki, kultapiisku ja lillukka. Alarinteessä kuvio rajautuu selväpiirteisesti kuvion 6 tervaleppäluhtaan.

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tuoreet keskiravinteiset lehdot on luokiteltu vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan. Kuvio on metsälain 10 § monimuotoisuudelle arvokas elinympäristö.

Kuvio 9: Tervaleppäluhta (TeLu)

[EN]

Kasvillisuuskuvaus

Vähäsalon saaren kaakkoiskärjellä sijaitseva tervaleppäluhta (TeLu). Luhta-alueen pääpuulaji on tervaleppä, jota tavataan järeäkokoisena kuviolla hieskoivun ja pihlajan ohella. Kuvion pohjakerros on isoilta osin sammalpeitteetöntä mutaa, mutta paikoittain sitä peittää pieninä kasvustoina luhtakuirisammal. Mättäiden reunoilla myös lapasammalia sekä hetealvesammalta. Kenttäkerroksen ruohoja ovat mm. vehka, keltakurjenmiekkä, kastikat, luhtavuohennokka, terttu- ja ranta-alpi, ranta- ja luhtamatara, lehtonokkonen, soreahiirenporras, punakoiso, mesiangervo, viiltosara, myrkkyykeiso, kurjenjalka, järvikorte, suo-orvokki, suoputki ja järviruoko. Kuvio on vesitaloudeltaan, rakenteeltaan ja lajistoltaan täysin luonnontilainen pois lukien kuvion rannassa yksittäisenä kasvava valkokarhunköynnös.

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tervaleppäluhdat on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Kuvio sisältyy metsälain 10 § erityisen tärkeään elinympäristöön *luhdat*. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan.

7. Lausunto maisema-arvoista

Lausunto perustuu kohteen yhteen, kolmen tunnin mittaiseen havainnointiin maastossa 21.7. 2021, karttamerkintöihin sekä aiempiin, maakuntakaavaa varten tehtyihin kulttuurimaisemaa ja muinaismuistolain tarkoittamia kohteita koskeviin arviointeihin. Arvioinnin pohjana on käytetty vakiintuneita maiseman arvottamiskäytäntöjä. Arvio koskee alla kuvattua kohdetta, ympäröivää suurmaisemaa ei ole tarkasteltu samassa yhteydessä.

Lausunto koskee Kallion ranta-asemaakaavoituksen kohteena olevaa kiinteistön 413-408-6-49 sekä tähän maisemallisesti kytkeytyviä kiinteistöjä 413-408-876-4, 413-408-6-114, 413-408-6-71, 413-408-6-22, 413-408-6-115 ja 413-408-7-24.

Arviointi

Alue on maisemallisesti yhtenäinen, tasapainoinen kokonaisuus. Rakennukset sijoittuvat kiinteistöllä 413-408-6-114 sijaitsevaa 1970-luvulla rakennettua rantamökkiä lukuun ottamatta Karhijärven muinaisen rantaviivan yläpuolella. Muinaisranta on selvästi nähtävissä maisemassa ja asuinrakennusten sijoittelu noudattaa perinteistä rakennustapaa. Muinaisrannan alapuolella avautuu peltomaisema, joka rajautuu rantaluhtaan ja rantalehtoon (*Kuva 4, sivu 15*). Pellot ja asuinrakennukset muodostavat yhtenäisen kulttuurimaiseman ja ovat osa *Satakunnan rakennusperintö 2005* -selvityksen Nokkamaan kulttuurimaisemaa. Kaavoitettavan alueen läntisen osan pelto on ilmeisesti hyvin vanha ja sen on asukkaan kertoman mukaan arvioitu olevan mahdollinen muinaispelto (*Kuva 5, sivu 15*). Asukkaan kertoman mukaan pellolla on hyvin pitkä laidunnushistoria, mikä näkyy myös pellon pohjoispuolen perinnebiotoopilla. Laidunnushistoriasta kertoo myös kaavoitettavan alueen läntisen osan itärajalla oleva karjanjuottoon käytetty kosteikko. Alueen metsä on kulttuurimaisemaan hyvin sopeutuvaa ikä- ja puulajirakenteeltaan luonnontilaisen kaltaista kangasmetsää.

Maisemallisesti erityisen arvokkaita kohteita alueella ovat muinaisjäänneksenä (kivikautinen asuinpaikka: *Kallio 413010023*) ympäristöineen rajattu kallio, jossa valtapuuna on järeitä lehmuksia ja sen eteläpuolella, pellon pohjoisreunassa oleva kaunis, ketoneilikkavaltainen keto. Järeää tervaleppää kasvavat rantaluhdat ovat niin ikään maisemallisesti edustavia. Kaavoitettavan alueen läntisen osan rantalehdon puustoon kuuluu tervaleppä ohella osin erittäin järeitä lehmuksia.

Alussa mainittujen kiinteistöjen muodostamaa aluetta tulisi tarkastella maisemallisena kokonaisuutena, josta kaavoitettava alue on osa. Keskeisiä maisema-arvoa lisääviä piirteitä ovat edellä mainittujen erityisen arvokkaiden kohteiden ohella rakennusten ja peltujen sijoittuminen muinaisrannan maankorkeuden mukaisesti, pitkäaikaisen perinteisen maankäytön synnyttämät maisemapiirteet, peltomaiseman avoimuus ja metsäalueen luonnollinen visuaalinen ilme.

Rakentaminen kaavoitettavan alueen pelloille edellyttäisi huomattavia maansiirto- ja maanrakennustöitä, mikä jo itsessään rikkoisi maiseman eheyttä, luonnollisena säilyneitä korkeussuhteita ja näiden kehityshistorian näkymistä maisemassa. Lisäksi suunniteltu rakentaminen vähentäisi kulttuurimaiseman avoimuutta ja rikkoisi maiseman pitkäaikaiseen maankäytön perinteeseen pohjautuvan maisemarakenteen. Suunniteltu tielinjaus sijoittuisi kauniin, ketoneilikkavaltaisen ketoalueen päälle.

Kuva 4: Nokkamaan kulttuurimaisemaa. (Kuva Ilona Hankonen)

Kuva 5: Selvitysalueen läntisen pellon maisemaa.

Putkilokasvien lajilista Suomen putkilokasvien luettelon (Kurto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P. 2019: Checklist of the vascular plants of Finland. -- Norrlinia 34: 1-205) mukaisesti.

<i>Nimi (tiet.)</i>	<i>Nimi (suom.)</i>
<i>Acer platanoides</i>	metsävaahtera
<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö
<i>Aegopodium podagraria</i>	(lehto)vuohenputki
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli
<i>Alchemilla acutiloba</i>	piennarpoimulehti
<i>Alchemilla monticola</i>	laidunpoimulehti
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	ratamosarpio
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää
<i>Amelanchier spicata</i>	isotuomipihlaja
<i>Angelica sylvestris</i>	(niitty)karhunputki
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	tuoksusimake
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo
<i>Athyrium filix-femina</i>	soreahiirenporras
<i>Avena sativa</i>	(pelto)kaura
<i>Avenella flexuosa</i>	metsälauha
<i>Barbarea vulgaris</i>	peltokanankaali
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu
<i>Calamagrostis arundinacea</i>	metsäkastikka
<i>Calamagrostis canescens</i>	viitakastikka
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka
<i>Calamagrostis neglecta</i>	luhtakastikka
<i>Calamagrostis phragmitoides</i>	korpikastikka
<i>Calla palustris</i>	(suo)vehka
<i>Calluna vulgaris</i>	(kangas)kanerva
<i>Caltha palustris</i>	(luhta)rentukka
<i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	(rikka)lutukka
<i>Carduus crispus</i>	kyläkarhiainen
<i>Carex acuta</i>	viiltosara
<i>Carex aquatilis</i>	vesisara
<i>Carex digitata</i>	sormisara
<i>Carex leporina</i>	jänönsara
<i>Carex nigra</i>	jokapaikansara
<i>Carex rostrata</i>	pullosara

<i>Chamaenerion angustifolium</i>	(palo)maitohorsma
<i>Chelidonium majus</i>	keltamo
<i>Chenopodium album</i>	jauhosavikka
<i>Cicuta virosa</i>	myrkkyykeiso
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake
<i>Cirsium heterophyllum</i>	huopaohdake
<i>Cirsium palustre</i>	suo-ohdake
<i>Cirsium vulgare</i>	piikkiohdake
<i>Comarum palustre</i>	(suo)kurjenjalka
<i>Convallaria majalis</i>	(kello)kielo
<i>Convolvulus sepium</i> -ryhmä	karhunköynnösryhmä
<i>Dactylis glomerata</i>	(niitty)koiranheinä
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha
<i>Dianthus deltooides</i>	ketoneilikka
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäalvejuuri
<i>Dryopteris expansa</i>	isoalvejuuri
<i>Dryopteris filix-mas</i>	kivikkoalvejuuri
<i>Empetrum nigrum</i>	(musta)variksenmarja
<i>Epilobium ciliatum</i> -ryhmä	amerikanhorsmaryhmä
<i>Epilobium palustre</i>	suohorsma
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte
<i>Equisetum fluviatile</i>	järvikorte
<i>Equisetum pratense</i>	lehtokorte
<i>Equisetum sylvaticum</i>	metsäkorte
<i>Erigeron acris</i>	karvaskallioinen
<i>Euphrasia stricta</i>	ketosilmäruoho
<i>Festuca ovina</i>	lampaannata
<i>Filipendula ulmaria</i>	(niitty)mesiangervo
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka
<i>Frangula alnus</i>	korpiipaatsama
<i>Galeopsis bifida</i>	peltopillike
<i>Galeopsis speciosa</i>	kirjopillike
<i>Galium album</i>	paimenmatara
<i>Galium boreale</i>	ahomatara
<i>Galium palustre</i>	rantamatara
<i>Galium x pomeranicum</i>	piennarmatara
<i>Galium spurium</i>	peltomatara
<i>Galium uliginosum</i>	luhtamatara
<i>Galium verum</i>	keltamatara
<i>Geranium sylvaticum</i>	metsäkurjenpolvi
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka
<i>Glechoma hederacea</i>	(rohto)maahumala

<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	metsäimarre
<i>Helianthus annuus</i>	isoaurionkukka
<i>Hepatica nobilis</i>	(lehto)sinivuokko
<i>Hieracium sect. Hieracium</i>	salokeltanot
<i>Hieracium sect. Prenantheoidea</i>	syyskeltanot
<i>Hieracium sect. Umbellata</i>	sarjakeltanot
<i>Hieracium sect. Vulgata</i>	ahokeltanot
<i>Hippophaë rhamnoides</i>	(hopea)tyrni
<i>Hordeum vulgare</i>	(pelto-)ohra
<i>Humulus lupulus</i>	(salko)humala
<i>Hylotelephium telephium</i>	isomaksaruoho
<i>Hypericum maculatum</i>	särmäkuisma
<i>Hypericum perforatum</i>	mäkikuisma
<i>Iris pseudacorus</i>	keltakurjenmiekkä
<i>Juncus conglomeratus</i>	keräpäävihvilä
<i>Juncus effusus</i>	röyhyvihvilä
<i>Juniperus communis subsp. communis</i>	metsäkataja
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittynätkelmä
<i>Leucanthemum vulgare</i>	ahopäivänkakkara
<i>Linaria vulgaris</i>	keltakannusruoho
<i>Linnaea borealis</i>	vanamo
<i>Lonicera xylosteum</i>	lehtokuusama
<i>Lupinus polyphyllus</i>	komealupiini
<i>Luzula pilosa</i>	kevätpiippo
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	niittykäenkukka
<i>Lycopus europaeus</i>	(luhta)rantayrtti
<i>Lysimachia europaea</i>	metsätähti
<i>Lysimachia thysiflora</i>	terttualpi
<i>Lysimachia vulgaris</i>	ranta-alpi
<i>Lythrum salicaria</i>	(pohjan)rantakukka
<i>Maianthemum bifolium</i>	(metsä)oravanmarja
<i>Malus domestica</i>	tarhaomenapuu
<i>Matricaria discoidea</i>	pihasaunio
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metsämaitikka
<i>Melica nutans</i>	nuokkuhelmikkä
<i>Milium effusum</i>	lehtotesma
<i>Myosotis arvensis</i>	peltolemmikki
<i>Myosotis scorpioides</i>	luhtalemmikki
<i>Nocca caerulea</i>	ketotaskuruoho
<i>Nuphar lutea</i>	isoulpukka
<i>Omalotheca sylvatica</i>	ahojäkkärä
<i>Orthilia secunda</i>	nuokkotalvikki

<i>Oxalis acetosella</i>	(metsä)käenkaali
<i>Paris quadrifolia</i>	(lehto)sudenmarja
<i>Peucedanum palustre</i>	luhtasuoputki
<i>Phacelia campanularia</i>	kellohunajakukka
<i>Phacelia tanacetifolia</i>	aitohunajakukka
<i>Phleum pratense</i>	nurmitähkiö
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko
<i>Picea abies</i>	metsäkuusi
<i>Pilosella pilosellina</i>	huopakeltano
<i>Plantago major</i>	piharatamo
<i>Poa annua</i>	kylänurmikka
<i>Poa pratensis</i>	niittynurmikka
<i>Polygonatum odoratum</i>	kalliokielo
<i>Polygonum aviculare</i> -ryhmä	pihatatarryhmä
<i>Polypodium vulgare</i>	pohjankallioimarre
<i>Populus tremula</i>	metsähaapa
<i>Potentilla argentea</i> -ryhmä	hopeahanhikkiryhmä
<i>Prunus padus</i>	lehtotuomi
<i>Pteridium pinetorum</i>	taigasananjalka
<i>Pyrola minor</i>	pikkutalvikki
<i>Quercus robur</i>	metsätammi
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki
<i>Rhinanthus minor</i>	pikkulaukku
<i>Ribes alpinum</i>	taikinamarja
<i>Ribes nigrum</i>	mustaherukka
<i>Ribes spicatum</i>	pohjanpunaherukka
<i>Ribes uva-crispa</i>	(hillo)karviainen
<i>Rubus idaeus</i>	(puna)vadelma
<i>Rubus saxatilis</i>	(euroopan)lillukka
<i>Rumex acetosella</i>	ahosuolaheinä
<i>Rumex crispus</i>	poimuhierakka
<i>Rumex longifolius</i>	hevonhierakka
<i>Salix caprea</i>	raita
<i>Salix cinerea</i>	tuhkapaju
<i>Salix sp.</i>	pajulaji
<i>Sambucus racemosa</i>	terttuselja
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	järvikaisla
<i>Scirpus sylvaticus</i>	korpikaisla
<i>Scleranthus annuus</i>	viherjäsenruoho
<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	syysmaitiainen
<i>Scutellaria galericulata</i>	luhtavuohennokka
<i>Sedum acre</i>	keltamaksaruoho
<i>Senecio sylvaticus</i>	kalliovillakko

<i>Senecio viscosus</i>	tahmavillakko
<i>Senecio vulgaris</i>	peltovillakko
<i>Solanum dulcamara</i>	punakoiso
<i>Solanum tuberosum</i>	peruna
<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku
<i>Sonchus arvensis</i>	peltovalvatti
<i>Sorbus aucuparia</i>	(koti)pihlaja
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö
<i>Stellaria media</i>	pihatähtimö
<i>Tanacetum vulgare</i>	(rohto)pietaryrtti
<i>Taraxacum balticum</i>	itämerenvoikukka
<i>Taraxacum sect. Taraxacum</i>	rikkavoikukat
<i>Tilia cordata</i>	metsälehmus
<i>Trifolium hybridum</i>	alsikeapila
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila
<i>Trifolium repens</i>	valkoapila
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	peltosaunio
<i>Turritis glabra</i>	(keto)pölkkyruoho
<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti
<i>Typha latifolia</i>	leveösmanikämi
<i>Urtica dioica</i>	isonokkonen
<i>Urtica dioica subsp. dioica</i>	etelännokkonen
<i>Urtica dioica subsp. sondenii var. holosericea</i>	lehtonokkonen
<i>Vaccinium myrtillus</i>	(kangas)mustikka
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	(taiga)puolukka
<i>Valeriana officinalis</i>	rohtovirmajuuri
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke
<i>Veronica officinalis</i>	rohtotädyke
<i>Veronica serpyllifolia</i>	orvontädyke
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna
<i>Vicia sepium</i>	aitovirna
<i>Viola arvensis</i>	pelto-orvokki
<i>Viola canina</i>	aho-orvokki
<i>Viola palustris</i>	suo-orvokki
<i>Viola riviniana</i>	metsäorvokki

Sammalien lajilista Juutinen, R. & Ulvinen, T. 2018: Suomen sammalien levinneisyys eliömaakunnissa. – Suomen ympäristökeskus. 29.11.2018. [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Lajien-suojelutyo/Eliotyoryhmat/Sammalyoryhma/Suomen_sammalet mukaisesti](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Lajien-suojelutyo/Eliotyoryhmat/Sammalyoryhma/Suomen_sammalet_mukaisesti)

<i>Nimi (tiet.)</i>	<i>Nimi (suom.)</i>
<i>Atrichum tenellum</i>	pikkumyyränsammal
<i>Brachythecium albicans</i>	ahosuikerosammal
<i>Calliergon cordifolium</i>	luhtakuirisammal
<i>Ceratodon purpureus</i>	metsäkulosammal
<i>Chiloscyphus polyanthos</i>	hetealvesammal
<i>Cirriphyllum piliferum</i>	lehtohaivensammal
<i>Climacium dendroides</i>	palmusammal
<i>Dicranum majus</i>	isokynsisammal
<i>Dicranum montanum</i>	pörrökynsisammal
<i>Dicranum polysetum</i>	kangaskynsisammal
<i>Dicranum scoparium</i>	kivikynsisammal
<i>Hedwigia ciliata</i>	kiviharmosammal
<i>Hylocomiadelphus triquetrus</i>	metsäliekosammal
<i>Hylocomium splendens</i>	metsäkerrosammal
<i>Hypnum cupressiforme</i>	kalliopalmikkosammal
<i>Pellia epiphylla</i>	taskulapasammal
<i>Plagiomnium affine</i>	lehtolehväsammal
<i>Plagiomnium cuspidatum</i>	metsälehväsammal
<i>Plagiomnium ellipticum</i>	korpilehväsammal
<i>Plagiothecium denticulatum</i>	kivilaakasammal
<i>Pleurozium schreberi</i>	seinäsammal
<i>Pogonatum urnigerum</i>	törmähiekkasammal
<i>Pohlia nutans</i>	nuokkuvarstasammal
<i>Polytrichum commune</i>	korpiharhunsammal
<i>Polytrichum formosum</i>	lehtokarhunsammal
<i>Polytrichum juniperinum</i>	kangaskarhunsammal
<i>Ptilidium ciliare</i>	isokorallisammal
<i>Ptilidium pulcherrimum</i>	sirokorallisammal
<i>Ptilium crista-castrensis</i>	sulkasammal
<i>Pylaisia polyantha</i>	kujasammal
<i>Racomitrium lanuginosum</i>	kalliotierasammal
<i>Racomitrium microcarpon</i>	kivitierasammal
<i>Rhodobryum roseum</i>	lehtoruusukesammal
<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	niittyliekosammal
<i>Sanionia uncinata</i>	metsäkamppisammal
<i>Sciuro-hypnum curtum</i>	metsäsuikerosammal
<i>Sciuro-hypnum populeum</i>	haapasuikerosammal
<i>Sciuro-hypnum reflexum</i>	koukkusuikerosammal
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	viitarahkasammal
<i>Sphagnum girgensohnii</i>	korpirahkasammal
<i>Sphagnum squarrosum</i>	okarahkasammal
<i>Tetraphis pellucida</i>	lahosammal
<i>Thuidium recognitum</i>	niityhavusammal

9. Lähteet ja viitteet:

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: *Natura 2000 -luontotyyppiopas*. 2. korjattu painos. – Ympäristöopas 46. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Damsholt, Kell & Pagh, Annette 2009: *Illustrated Flora of Nordic Liverworts and Hornworts*. Ed. 2. Nordic Bryological Society. Lund
- Hallingbäck, Tomas. (toim.) 2006, 2008, 2014, 2019: *Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hallingbäck Tomas 2016: *Mossor – en fältguide*; Naturcentrum AB bokförlag
- Hotanen J-P., Nousiainen H., Mäkipää R., Reinikainen A. & Tonteri T. 2018: *Metsätyypit – kasvupaikkaopas*; Metsäkustannus
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: *Luontonselvitykset yleis- ja asemakaavoissa*. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P (toim.) 1998: *Retkeilykasvio*; Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo Helsinki, 4. täysin uudistettu painos: 1-656
- Kiviniemi Matti (toim.) 2016: *Metsäalan säädökset*; Metsäkustannus Oy, 2. uudistettu painos
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: *Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset*. – Suomen ympäristö 5/2018, Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki
- Koskela, K. 2019: *Natura 2000 -luontotyyppien inventointiohje*. 7. korjattu painos. Suomen ympäristökeskus & Metsähallitus, Helsinki
- Kouki, J., Junninen, K., Mäkelä, K., Hokkanen, M., Aakala, T., Hallikainen, V., Korhonen, K. T., Kuuluvainen, T., Loiskekoski, M., Mattila, O., Matveinen, K., Punntila, P., Ruokanen, I., Valkonen, S. & Virkkala, T.. 2018. Metsät. Julk.: Raunio, A. & Kontula, T. (toim.). *Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset*. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. S. 488-490, 505-507, 512-529,
- Kurtto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P. 2019: Checklist of the vascular plants of Finland. Suomen putkilokasvien luettelo -- Norrlinia 34: 1-206
- Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.) 2009: *Suomen uhanalaiset sammalet. Ympäristöopas*. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Laine, J., Flatberg, K. I., Harju, P., Timonen, T., Minkkinen, K., Laine, A., Tuittila, E.-S. & Vasander., H. 2018. *Sphagnum Mosses – The Stars of European Mires*. University of Helsinki Department of Forest Sciences, Sphagna Ky, Helsinki. 326 pp.
- Laji.fi 2021:; URL> <https://laji.fi>

- Luonnonsuojeluasetus 1997/2005/2013: 14.2.1997 annettu luonnonsuojeluasetus (160/1997), 17.11.2005 annettu muutos (913/2005) ja 1.7.2013 alkaen voimassa oleva muutos (471/2013) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1997/19970160>; <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050913>, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130471>].
- Luonnonsuojelulaki 1996: 20.12.2006 annettu luonnonsuojelulaki (1096/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19961096>] ja luonnonsuojelulain perustelut (HE 79/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1996/19960079>].
- Luontodirektiivin raportointi 2013: *Jäsenmaiden raportit ja EU:n yhteenvedot*. – Internet-aineisto: <http://bd.eionet.europa.eu/article17/reports2012/>
- Lüth, Michael 2019: *Mosses of Europe – A Photographic Flora 1-3*. Michael Lüth. Freiburg
- Maanmittauslaitos 2021: *Avoin kartta-aineisto*; URL> maanmittauslaitos.fi/aineistot-palvelut/latauspalvelut/avoimien-aineistojen-tiedostopalvelu
- Meriluoto Markku, Soininen Timo 2002: *Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt*, 2. painos; Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- Metsäasetus 30.12.2013/1308; URL:> <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131308>
- Metsäkeskus 2019: *Tulkintasuosituksia metsälain 10§:n tarkoittamien erityisen tärkeiden elinympäristöjen rajaamisesta ja käsittelystä*
- Metsälaki 12.12.1996/1093; URL:> <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>
- Mossberg Bo, Stenberg Lennart 2014: *Suuri Pohjolan kasvio*; Kustannusosakeyhtiö Tammi, 4. tarkistettu painos: 1-928
- Museovirasto 2021: URL:> https://www.kyppi.fi/palveluikuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=413010023
- Nosto Consulting Oy 2020: *Porin kaupunki: Kallion ranta-asemakaava Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 2020*
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000: *Luonnonsuojelulain luontotyyppeiden inventointiohje*. – Suomen ympäristökeskuksen moniste 188. 128 s.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M.(toim.) 2019: *Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019*. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Satakunnan Museo, Y-PAKKI 2021: *Satakunnan rakennusperintö 2005*; http://www.y-pakki.fi/asp/ypakki_2005_det.aspx?ID=100313

- Siitonen, P. (toim.) 1999: *Metsien monimuotoisuuden arviointi. Osa 1: lajisto ja metsiköiden rakenne*. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja A, nro 103.
- Soininen, T. 1996: *Talousmetsien avainbiotooppien tunnistaminen: maastotyöohje, kokeiluver-sio*. – Suomen ympäristökeskuksen moniste 27. 108 s.
- Söderman, T. 2003: *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa*. – Ympäristöopas 109, Suomen ympäristökeskus., Hel-sinki.
- Ulvinen Tauno, Syrjänen Kimmo, Anttila Susanna (toim.) 2002: *Suomen sammalet – lev-inneisyys, ekologia, uhanalaisuus*: Suomen ympäristökeskus – Suomen ympäristö 560, toinen korjattu painos: 1-354
- Ympäristöministeriö 2003: *Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman luonnonsuojelu-biologiset kriteerit*. – Suomen ympäristö 634. Ympäristöministeriö, Helsinki.
- Ympäristöministeriö & Maa- ja metsätalousministeriö 2019: URL:> <https://www.metson-polku.fi>

T:mi Esa Hankonen

Kulmamäentie 5

27130 Eurajoki

www.esahankonen.fi

Esa Hankonen

050 517 7147

Luontokartoittaja EAT

info@esahankonen.fi

MUISTUTUS A - LIITE 2

Lausunto maisema-arvoista

Lausunto perustuu kohteen yhteen, kolmen tunnin mittaiseen havainnointiin maastossa 21.7. 2021, karttamerkintöihin sekä aiempiin, maakuntakaavaa varten tehtyihin kulttuurimaisemaa ja muinaismuistolain tarkoittamia kohteita koskeviin arviointeihin. Arvioinnin pohjana on käytetty vakiintuneita maiseman arvottamiskäytäntöjä. Arvio koskee alla kuvattua kohdetta, ympäröivää suurmaisemaa ei ole tarkasteltu samassa yhteydessä.

Arvioinnin kohde

Lausunto koskee Kallion ranta-asemaakaavoituksen kohteena olevaa kiinteistön 413-408-6-49 sekä tähän maisemallisesti kytkeytyviä kiinteistöjä 413-408-876-4, 413-408-6-114, 413-408-6-71, 413-408-6-22, 413-408-6-115 ja 413-408-7-24.

Arviointi

Alue on maisemallisesti yhtenäinen, tasapainoinen kokonaisuus. Rakennukset sijoittuvat kiinteistöllä 413-408-6-114 sijaitsevaa 1970-luvulla rakennettua rantamökkiä lukuun ottamatta Karhijärven muinaisen rantaviivan yläpuolella. Muinaisranta on selvästi nähtävissä maisemassa ja asuinrakennusten sijoittelu noudattaa perinteistä rakennustapaa. Muinaisrannan alapuolella avautuu peltomaisema, joka rajautuu rantaluhtaan ja rantalehtoon. Pellot ja rakennukset muodostavat yhtenäisen kulttuurimaiseman. Kaavoitettavan alueen läntisen osan pelto on ilmeisesti hyvin vanha ja sen on asukkaan kertoman mukaan arvioitu olevan mahdollinen muinaispelto. Asukkaan kertoman mukaan pellolla on hyvin pitkä laidunnushistoria, mikä näkyy myös pellon pohjoispuolen perinnebiotoopilla. Laidunnushistoriasta kertoo myös kaavoitettavan alueen läntisen osan itärajalla oleva karjanjuottoon käytetty kosteikko. Pelto oli maastokäynnillä viherkesannolla ja kasvoi apilaa. Alueen metsä on kulttuurimaisemaan hyvin sopeutuvaa ikä- ja puulajirakenteeltaan luonnontilaisen kaltaista kangasmetsää.

Maisemallisesti erityisen arvokkaita kohteita alueella ovat muinaisjäännöksenä (kivikautinen asuinpaikka) ympäristöineen rajattu kallio, jossa valtapuuna on järeitä lehmuksia ja sen eteläpuolella, pellon pohjoisreunassa oleva kaunis, ketoneilikkavaltainen keto. Järeää tervaleppää kasvavat rantaluhdat ovat niin ikään maisemallisesti edustavia. Kaavoitettavan alueen läntisen osan rantalehdon puustoon kuuluu tervalepän ohella osin erittäin järeitä lehmuksia.

Alussa mainittujen kiinteistöjen muodostamaa aluetta tulisi mielestäni tarkastella maisemallisena kokonaisuutena, josta kaavoitettava alue on osa. Keskeisiä maisema-arvoa lisääviä piirteitä ovat edellä mainittujen erityisen arvokkaiden kohteiden ohella rakennusten ja peltojen sijoittuminen muinaisrannan maankorkeuden mukaisesti, pitkäaikaisen perinteisen maankäytön synnyttämät maisemapiirteet, peltomaiseman avoimuus ja metsäalueen luonnollinen visuaalinen ilme. Euroopan maisemayleissopimuksen maisemaa ja sen laatua koskevien määritelmien ja maisemademokratiaa koskevien tavoitteiden pohjalta erityistä painoarvoa tulisi edellä mainittujen arvojen ohella antaa sille, miten kaavoituksen kohteena olevaa aluetta ja erityisesti rantaa käyttävät lähialueiden asukkaat sen esteettiset ja virkistyskäyttöarvot nyt kokevat.

Rantakaavaehdotusta koskevat huomiot

Rakentaminen kaavoitettavan alueen pelloille edellyttäisi huomattavia maansiirto- ja maanrakennustöitä, mikä jo itsessään rikkoisi maiseman eheyttä, luonnollisena säilyneitä korkeussuhteita ja näiden kehityshistorian näkymistä maisemassa. Lisäksi suunniteltu rakentaminen vähentäisi kulttuurimaiseman avoimuutta ja rikkoisi maiseman pitkäaikaiseen maankäytön perinteeseen pohjautuvan maisemarakenteen. Rakentamista sijoittuisi kauniin, ketoneilikkavaltaisen ketoalueen päälle. Keto kytkeytyy maisemallisesti kiinteästi viereiseen muinaisjäännösalueeseen.

Yhdyn Satakunnan museon ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnoissaan esittämiin arvioihin, joiden mukaan kaavassa ei ole riittävällä tavalla huomioitu alueen maisema-arvoja ja kytkeytyneisyyttä laajempaan, maakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen. Kaavoitettavan alueen kulttuurimaisema-arvot tulisi inventoida ja kaavoituksessa tulisi luopua rakentamisesta, joka heikentää alueen maisema-arvoja. Maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajoja tulisi tarkastaa ja tarvittaessa tarkentaa siten, että rajauksessa huomioidaan muinaismuistolain suojaama kohde ympäröivine peltoalueineen. Kaava-alueella sijaitseva muinaismuistokohde tulisi nähdä laajemman kulttuurimaisemakokonaisuuden osana, ei tästä irrallisena objektina, jonka suojelemiseksi riittää sen jättäminen rakennettavien kohteiden ulkopuolelle. Merkittävän kulttuurimaiseman rajaus ei ole nykyisellään riittävän tarkka ja perusteltu, vaan vaatisi täsmentämistä.

Kaava sulkisi toteutuessaan alueen nyt vapaasta rantaviivasta merkittävän osan julkisen käytön ulkopuolelle. Karhijärven virkistyskäyttöön soveltuvat rannat ovat jo suureksi osaksi rakennettuja. Satakuntaliitto toteaa launnossaan vapaan ranta-alueen jäävän kaavassa vähäiseksi. Kaavan laatija esittää vastineessaan, että *[k]aavasuunnittelussa on huomioitu alueen virkistysarvot ja kaava-alueelle jää riittävästi vapaata rantaa ja virkistymiseen soveltuvaa maa- ja metsätalousaluetta myös kaavamuutoksen jälkeen*. Kaavan laatija ei perustele näkemystään vapaaksi jäävän rannan riittävydestä.

Lähialueiden asukkaille ei ole järjestetty esimerkiksi keskustelutilaisuutta, jonka kautta olisi mahdollista saada käsitys heidän tarpeistaan vapaan rannan ja maiseman suhteen. Asuinympäristöä, sen maisemaa ja käyttömahdollisuuksia merkittävästi muuttavissa hankkeissa aktiivisen osallistamisen voi katsoa kuuluvan hyvään hallintotapaan. Tähän ohjaa myös edellä mainittu Euroopan maisemayleissopimus. Kaavan laatija ei voi lähialueiden asukkaita osallistamatta riittävällä tarkkuudella arvioida, mikä on riittävä määrä vapaata rantaa kaavoitettavalla alueella ja minkälaiset laatutekijät tekevät siitä asukkaille virkistyskäyttöön soveltuvan. Sama maisema-arvojen arviointia koskeva ongelma ilmenee kaavan laatijan vastineessa mielipiteeseen B. Tässä kaavan laatija esittää, että *[k]aavan mukainen tie- tai kunnallistekninen rakentaminen ei riko alueen luonto- ja maisema-arvoja*. Maisema-arvoja ei kuitenkaan ole Euroopan maisemayleissopimuksen määritelmien ja tavoitteiden pohjalta mahdollista arvioida selvittämättä lainkaan alueen paikallisyhteisön arvostuksia, näkemyksiä ja kokemuksellista tietoa maisemasta. Samoin kaavan laatija ilmaisee vastineessaan, että *[k]aavassa on riittävällä tavalla huomioitu alueen vakituiset asukkaat sekä virkistyskäyttäjät*. Jo se, että kaavaa on vastustettu alueen asukkaiden taholta, osoittaa, että lähialueen vakituisten asukkaiden ja käyttäjien huomioimisessa ei ole täysin onnistuttu.

15.6. 2022

Ilona Hankonen
FT, maisema-asiantuntija

hetetty: perjantai 17. kesäkuuta 2022 23.01
istaanottaja: Kaupunkisuunnittelu; Kirjaamo; Risto Reipas
he: Kannanotto Kallion ranta-asemakaava kaavaehdotukseen
tteet: Lausunto 2 maisema Kallio.pdf; Kallion ranta-asemakaava_kannanotto_Kaavaehdotus_17.6.2022.pdf; Lavian kallion ranta-asemakaava alueen kasvillisuus selvitys ja maisema-arvolausunto 2021.pdf

ei,

ressa liitteenä huomioitavaksi kannanottomme, minkä kaiken sisällön vaadimme tulla huomioituksi kaavaehdotukseen.

itävällisin terveisin

MUISTUTUS B

KALLION RANTA-ASEMAKAAVA

Kannanotto kaavaehdotuksesta 29.4.2022

Päiväys: 17.6.2022

Valituksen jättäjät:

Yhteydenotot asiakirjaan liittyen:

Aihe: Kallion ranta-asemakaava
Kaavaehdotus 29.4.2022

Kannanotto: Kallion ranta-asemakaavaan (Lavia) KALLIO 413-408-6-49 naapureiden antamia lausuntoja, selvityksiä ja esiin tuomia asioita ei ole huomioitu kaavaehdotuksessa. Vaadimme, että kaikki Kallion ranta-asemakaavan jo kaavaluonnokseen toimittamamme kannanotot otetaan huomioon kaavaehdotuksessa.

Muun muassa emätilatutkimuksen rantaviiva on edelleen laskettu väärin, millä kaavanlaatijakonsultti yrittää virheellisin perustein hankkia kaavantilaajalle perusteetonta rantaviivaa saadakseen perusteetonta rakennusoikeutta Vähäsalon saaren perusteella, vaikka saari on liian pieni (selvästi alle vähimmäisvaatimuksen 2 hehtaaria) voidakseen tulla huomioiduksi rantaviivan laskemiseen.

Edelleen kaava-alueen luonto- maisema-, virkistysarvoja sekä vaikutuksia naapureihin jne. on joko jätetty kokonaan huomioimatta,

vähätelty tai virheellisesti väitetty huomioiduksi vaikei todellisuudessa ole huomioitu eikä kaavan esitettyjä puutteita ole huomioitu.

Edelleen suunnittelussa on käytetty maksimaalista rantarakentamisen tehokkuuslukua 8 lomarakennusyksikköä muunnettua rantaviivakilometriä kohden, vaikka kyseessä on erityisen herkkä uhanalaisia arvoja sisältävä järvenranta-alue erityisine kulttuuriperinnehistoriamaisema- ja muinaismuistoaluemaisema-arvoineen, missä on jo entuudestaan rakennettu suuri rakennuskanta sekä runsas naapurusto rakennuksineen.

Ote Porin kaupungin pöytäkirjasta 14/2022 viitataan vuonna 2020 Nokkamaan ranta-asemakaavan muutokseen, jossa on käytetty 8lay/km maksimia. Kallion ranta-asemakaavaa ei voi verrata kyseessä olevaan ranta-asemakaavan muutokseen, koska kyseinen alue on laajalla alueella rakentamatonta eikä kuten Kallion ranta-asemakaava sisällä samanlaisia uhanalaisia arvoja, kulttuuriperinnehistoriympäristömaisema- ja muinaismuistomaisema-aluearvoja.

Kallion ranta-asemakaavan (ehdotus 29.4.2022) alueella on ennestään runsaasti kiinteää -ja loma-asuntorakentamista, joten nykyinen ehdotus tulee entisestään huonontamaan alueen virkistysluonto- ja maisema-arvoja. Asian liittyen pitäisi ottaa huomioon myös naapureiden tasa-arvoisuus, joka tässä ehdotuksessa on jätetty huomioon ottamatta.

Lisäksi rantaviivaanmuunnetun rantaviivan laskenta on alueen luonne ja maaston luonne huomioon ottaen ylimitoitettu. Mikäli ranta-asemakaava kaava toteutuisi ehdotuksen mukaan, alueelle muodostuisi **taajamaluonteinen alue**, jonka vaikutus naapureihin ja järven virkistyskäyttö huomioon ottaen olisi ylimitoitettu ja noudattaisi huonoa rantarakentamista.

Ranta-asemakaavan laatija ei ole ottanut huomioon **Satakunnan museon ja luontoon liittyvien selviyksiä vaikutuksia**, vaan on pitänyt kaavaehdotuksen lähes täysin kaavaluonnoksen mukaisena.

Pyydämme ottamaan huomioon asiantuntijoiden lausunnot ja näkemykset suunnitteluun liittyen.

Olemme keskustelleet yhteisistä näkemyksistämme yhdessä muiden rajanaapurien kanssa. Jaamme yhteisen näkemyksen ja huolen ranta-alueen kehittämisestä.

Selvityspyyntö Kallion ranta-asemakaavaan liittyvästä Porin kaupungin virheellisestä Maankäyttö ja rakennuslakia rikkovasta menettelystä ja Porin kaupungin asiaan liittyvien virkamiesten virheellisistä menettelyistä on tekeillä eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Vastustamme tämän kaavaehdotuksen toteutumista.

Liite 1. Maisema-arvio / FT Maisema-asiantuntija / Ilona Kallio

Liite 2. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys / Luontokartoittaja EAT, Esa Honkonen

Laviassa 17.6.2022

ohjeet: perjantai 17. kesäkuuta 2022 23.59
toimittaja: Kaupunkisuunnittelu; Kirjaamo; Risto Reipas
aihe: LISÄYS Kannanotto Kallion ranta-asemakaava kaavaehdotukseen
liitteet: Screenshot_20220617-235104_Drive.jpg

Uusika Korven tekemässä puutteellisessa luontoselvityksessä lepakkokartoitusta ei ole tehty Kallion asuinrakennuksen läheisyydessä eikä itse Kallion asuinrakennuksen suhteen, mikä tulisi ehdottomasti kartoittaa, koska Kallion asuinrakennus on lepakkojen talvipiilopaikka, missä talvehtivat, talo tulisi suojella.

Luontokartoittaja Esa Hankonen on kartoittanut kaava-alueen läntisen rantaluhdan: Tuore runsasravinteinen lehto (HeOT), Huomioitavaa/suositus ympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tuoreet runsasravinteiset lehdot on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan. Rannan jääreät tulokset tulisi ottaa mukaan kuvion 3 lehmuslehdon suojelurajaukseen tai suojella erikseen.

Luontokartoituksen minkäänlaista rakentamista kyseiselle alueelle ei voi hyväksyä.

Kuvio 6: Tuore runsravinteinen lehto (HeOT)

[EN]

Kasvillisuuskuvaus

Kallion ranta-alueen länsiosassa sijaitseva, ei aivan puhdaspiirteinen, kehitysvaiheessa oleva, lähinnä runsravinteinen tuore lehto (HeOT). Kuvion pääpuulaji on tervaleppä, jota tavataan järeäkokoisena kuviolla paitsi rantaviivassa myös sekapuuna muun puuston mm. kuusen ja rauduskoivun ohella. Kuviolla myös yksittäin muutamia todella järeitä metsälehmäksiä. Kuvion välipuustossa ja pensaskerroksessa pihlajaa, lehtotuomea, punaherukkaa, lehtokuusamaa sekä korpipaatsamaa. Pohjakerroksessa mm. metsäliekosammai sekä niittyhavusammai. Kenttäkerroksen valtalaji on runsaana kasvava kielo. Muita ruohoja mm. metsäkastikka, metsäorvokki, lilukka, metsäkurjenpolvi, oravanmarja sekä vuohenputki. Rannassa sijaitsevaa venevajaa lukuun ottamatta kuvion on käytännössä luonnontilainen.

Huomioitavaa/suositus

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa tuoreet runsravinteiset lehdot on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Kuvio tulisi jättää koskemattomaksi ja luonnontilaan. Rannan järeät lehmukset tulisi ottaa mukaan kuvion 3 lehmuslehdon suojelurajaukseen tai suojella erikseen.

